ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5190 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 26/11 ՄԱՐՏ 1903 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1320 Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5190

درعليه ده غلطه ده ❦ آرەولك ❦ غزته سی ادارەخانه سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրն.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի թուղ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՐ ՎԷՊԸ

Այս շաբթու մէջ կ'աւարտի ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆը, որ ստիպուեցանք ամփոփել, սկսելու համար Ժորժ Օնէի մէկ նոր վէպը, վերջերս հրատարակուած, որ արդէն իսկ մեծ ընդունելութիւն գտած է կարճ ժամանակի մէջ, ինչպէս սովոր են գտնել ֆրանսացի այդ հանրածանօթ վիպագրին բոլոր վէպերը։ Առաջին անգամը չէ որ Ժորժ Օնէէն վէպ մը կը թարգմանենք այս էջերուն մէջ. ասկէ առաջ մէկ քանի հատ թարգմանած ենք, որոնցմէ ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ դեռ անցեալ տարուան շրջանին մէջ հրատարակեցինք. բայց այս անգամ այժմէութիւն ունեցող հրատապ հարցի մը վրայ գրուած վէպ մըն է որ կ'ընծայենք մեր ընթերցողներուն, որոնք մեծ ախորժով ու հետաքրքրութեամբ պիտի լափեն զայն։ Ժորժ Օնէի այս նոր գործը,

ԱԼՔՈԼԱՄՈԼԱԾԸ

շատ սրտայոյզ եւ հետաքրքրաշարժ վէպ մը, սարսռեցուցիչ դրուագներով ի վեր կը հանէ ալքոլի գործած ծանրակշիռ աւերները մարդկութեան մէջ։ Այնպիսի ատեն մը՝ երբ Եւրոպայի մէջ մեծ պայքար մը կը մղուի ալքոլամոլութեան դէմ, խիստ օրէնքներու կիրառումով եւ հակալքոլական ընկերութեանց անդուլ ջանքերուն շնորհիւ եւ նոյն իսկ մեր երկրին մէջ ազդեցիկ միջոցներ ձեռք կ'առնուին կայս. կառավարութեան կողմէ, ալքոլամոլութեան առաջ բերած չարիքները դարմանելու, անշուշտ մեծ շահագրգռութեամբ պիտի կարդացուի այս վէպը, որ իր տռամադիկ դէպքերով՝ մինչեւ լարուած պիտի պահէ վիպասէրներու հետաքրքրութիւնը։ Այս նոր վէպին հրատարակութեան պիտի սկսինք յառաջիկայ շաբթուան ընթացքին մէջ, երբ պիտի աւարտի ներկայ թերթօնը։ Ուրեմն համբերութիւն մէկ քանի օր ալ, ճաշակելու համար այս գեղեցիկ ու սրտառուչ վէպը։

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՄՐՑՄԱՆ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Մասիս գրական շաբաթաթերթը որ նախորդ տարի նորավէպի մրցում մը բացած էր իր ամէն կարգի ընթերցողներուն ու մասնաւորաբար սկսնակ գրողներու համար, այս անգամ ալ ոտանաւորի մրցում մը կը բանայ, մրցում մը՝ որուն մանրամասնութիւնները հրատարակած է իր վերջին թիւով, եւ որուն երջանիկ պսակաւորը ոսկի գրիչ մը պիտի ընդունի իբր պարգեւ։

Մասիսի այս ձեռնարկը շատ օգտակար է իր բնութեամբ, եւ կրնայ մէկէ աւելի գեղեցիկ արդիւնքներ ունենալ, մէկէ աւելի գեղեցիկ անակնկալներու պատճառ դառնալ։ Նախ այն զմայլելի նախանձախնդրութիւնը կայ որ այս կարգի առիթներու մէջ երեւան կու գայ իրարու բոլորովին անծանօթ պատանիներու, գրողներու միջեւ։ Ամէնքն ալ ջանք մը աւելի կ'ընեն իրար գերազանցելու համար, ջանք մը աւելի կ'ընեն՝ իրենց հոգիէն բան մը դնելու համար այն գրուածքին մէջ որ մրցման պիտի ենթարկուի։ Չեն գիտեր թէ որո՛նք պիտի ըլլան իրենց մրցակիցները, չեն գիտեր թէ ի՛նչ աստիճան հաւասար կամ անհաւասար պայքար մը կը մղեն յաջողելու համար։ Եւ սակայն, ամէնքն ալ կ'աշխատին, որպէս զի առաջնութեան, պսակաւորի պատիւը շահին, եւ անոր հետ ալ այն փառքը՝ որ զիրենք պիտի հպարտացնէ։

Մրցման այս եղանակը, — զոր մեր գրական բարքերուն մէջ մտցնելուն համար ամէն կերպով շնորհաւորելի է Մասիս— դպրոցական քննութեանց չի նմանիր։ Այդ քննութեանց մէջ, թէ՛ մասնակցողներուն եւ թէ՛ քննիչներուն համար անակնկալի տեսակէտը չկայ բնաւ։ Երկու կողմերն ալ իրար շատ լաւ կը ճանչնան, եւ եթէ քննութեան մասնակցողները պէտք եղածին չափ ապահով ալ չըլլան արդիւնքին վրայ, գոնէ քննիչները, — տղոց առած նիշերուն, տղոց տարուան մէջ բռնած ընթացքին վրայ հիմնուելով, — կրնան նախապէս ըսել թէ սա կամ նա ճիւղին մէջ ո՛ր աշակերտին պիտի մնայ առաջին մրցանակը։

* * *

Մասիսի բացած մրցումին մէջ սակայն խնդիրը բոլորովին կը տարբերի։ Ո՛չ մրցակիցները իրար կը ճանչնան, ոչ ալ քննիչները անո՛նք՝ որոնք մրցման պիտի մասնակցին։ Մութին մէջ մղուած պայքար մը՝ որուն միջամուխ եղողը աւելի իր անձին վրայ՝ միայն պիտի վստահի, ինքզինքը պատրաստ պիտի զգայ ամէն կարգի անակնկալներու, եւ երբեք չպիտի կարենայ յուսալ թէ դժուարին կացութեան մը մէջ օ՛ եւ է օժանդակութիւն մը պիտի գտնէ։

Ասոր մէջն է արդէն այս կարգի գրական մրցումներու գեղեցկութիւնը։ Այդ պայմաններուն շնորհիւ է որ արդիւնքն ալ յաճախ այնքան անսպասելի ու սիրուն անակնկալի մը հանգամանքը կը ստանայ։—Շատ հեղ, այդ մրցումներուն մէջ պսակաւորի պատիւն կ'արժանանայ մէկը զոր ոչ ոք կը ճանչնար անկէ առաջ, եւ որուն գրուածքը սակայն ոչ ոք պիտի վարանէր մեր գրականութեան լաւագոյն կտորներուն կարգը դասելու։ Այդ յայտնութիւնը բնականաբար անուշադիր չանցնիր, երէկուան անծանօթ գրողը կը մղուի ուրիշ կտորներու պատրաստութեան, եւ շատ չանցած, գրականութիւնը կը շահի կարող ու տաղանդաւոր աշխատաւոր մը։

Ֆրանսական թերթ մը, Լը Ժուռնալ, որ Բարիզ հրատարակուող օրաթերթերուն մէջ ամէնէն աւելի մրցում սարքողն է, այսօր ունի կարգ մը աշխատակիցներ՝ որոնք շատ աղուոր կտորներ կը ստորագրեն, եւ որոնց յայտնութեան պատճառը՝ թերթին կողմէ բացուած մրցումներն են եղած։ Անցեալ տարի՝ նորավէպի մրցումին առթիւ՝ Մասիս հրատարակեց Լը Ժուռնալի այդ մրցումներէն մէկուն մէջ առաջին մրցանակ շահող կտորը, զոր Տօմինօ թարգմանած էր այնքան գեղեցկօրէն։ Զմայլելի պատմութիւն մըն էր, քաղուած իրական կեանքէ, գեղեցիկ, պարզ ու բնական։ Ու երեւակայել որ այդչափ յատկութիւններով օժտուած գրող մը,—որ այսօր իր որոշ տեղը գրաւած է գրականութեան մէջ, — թերեւս բնաւ չյայտնուէր՝ առանց թերթին կողմէ բացուած մրցումին։

* * *

Փափաքելի պիտի ըլլար, որ Մասիսի բացած մրցումն ալ այդ տեսակ արդիւնք մը ունենար, եւ սահմանուած պարգեւը երթար փառաւորել գրող մը՝ որ հակառակ անծանօթ ըլլալուն, հակառակ տակաւին բան մը հրատարակած չըլլալուն, իր կարգին կոչուած ըլլար մեր գրականութիւնը փառաւորելու։ Ասանկով մրցումը աւելի շահեկան, աւելի օգտակար հանգամանք մը պիտի ստանար, եւ Մասիսի արդէն իսկ շնորհաւորելի ձեռնարկը կրկնապէս շնորհաւորելի պիտի դառնար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆԳ ՄԵՐՍԻՆԷՆ

Կաթող. պատուիրակներու մեկնումը. — Ընդունելութեան նախապատրաստութիւններ.— Ի նպաստ Մերսինի Հայ վարժարաններուն տրուած ներկայացումը:

ՄԵՐՍԻՆ, 18 փետր.

Օրուան խնդիրը հրաւիրակներու խնդիրն է անշուշտ. ամէն ոք լարուած հետաքրքրութեամբ մը կը վերաբերուի Ս. Կաթողիկոսի դէպ ի սուրբ աթոռ ժամանումը։ Ատանայէն 14/27 փետր.ին եկած հաւաքուած էին հոս, հետեւեալ հրաւիրակները. Կէօմիւշքեան Սրբազան, Մ. վարդապետ Թապագեան, Անտիոքի Առաջնորդը, Տէր Կիւլիւզեան քահանայ, Տ. Ներկարարեան. աշխարհական դասէն՝ Յ. էֆ. Շատարեւեան, Գ. էֆ. Ճէխտեան, Յ. էֆ. Պզտիկեան, Տարսոնէն Մուշեղեան անուն երիտասարդ մը՝ որ Ս. Կաթողիկոսին մօտիկ ազգականներէն է. ասոնց ընկերացաւ Մերսինէն միայն Խորէն վարդապետ։ Շաբաթ օր, 15 փետր. բաւական թուով ազգայիններ ճամբայ դրին յիշեալ հրաւիրակները, որոնց ողջերթ մաղթելով անոնց։ Բարեկենդանը ծովի վրայ ընել վիճակեցան դժբախտաբար։ Մեկնող աշխարհականները ճամբու ծախքը իրենց անձնականէն պիտի ընեն, ինչ որ բաւական նշանակելի պարագայ մըն է։

Ս. Կաթողիկոսի արժանավայել ընդունելութեան համար, տեղւոյս գաղութը նորոգ գնուած մեծ շէնքը կը կահաւորէ եւ փորձառու անձերու յանձնած է տնօրինել պարան ու պատշաճը, որպէս զի շքեղ ընդունելութիւն մը ըլլայ սիրեցեալ Կաթողիկոսին. եթէ հնար ըլլայ 1–2 օր հիւրասիրել, շատ գոհ պիտի ըլլան տեղացիք։ Շոգենաւէն ցամաք՝ մասնաւոր զոյգ մը նաւաձիգ շոգենաւերով պիտի ըլլայ Ս. Կաթողիկոսին ելքը, իսկ Մերսինէն Ատանա մասնաւոր շոգեկառք մը՝ վակօն սալօնով՝ պիտի առաջնորդէ հրաւիրակները եւ բազմութիւնը։ Մխիթարական լուր մըն ալ կուսակալ Պահրի Փաշայի այն խոստումն է թէ փայլուն ընդունելութիւն մը պիտի ընէ Ս. Կաթողիկոսին. առ այս հայ համայնքը կրկնա- [illegible] եւ հաւատարմական զգացումները։

* * * Ամսոյս 13/26ին, հինգշաբթի օր, ինչպէս կանխաւ գրած էի, Զօէրոս փաշայի սրահը կատարուեցաւ թատրոնական ներկայացում մը, ի նպաստ հայ վարժարաններուն, մասնաւոր յանձնախումբի մը միջոցաւ, որուն անդամներն էին Տեարք Ռ. Սէլեան, Պ. Ս. Ուրֆալեան, Գ. Եուսուֆեան, Կ. Պըլըճեան, Ս. Ղուկասեան, Օ. Այնթապլեան։ Գիշերը ժամը 2½ին մասնաւոր կառախումբ մը Ատանայէն ու Տարսոնէն կը բերէր 250 հոգի հանդիսական։ Ըստ կանխագոյն կարգադրութեան, Ատանայի բարեգործ–նուագածուներու խումբը, որ անձնուիրաբար յանձն առած էր պատուել սոյն հանդէսը, դարձեալ անձնուէր հայ դերասաններու խմբին միացած, հանդէսին փայլը աւելցուց։ 3½ին հանդէսը սկսաւ Համիտիէ քայլերգով եւ «Բարիզու աղքատները» խաղը ներկայացուեցաւ։ Հայ, Թուրք եւ օտար ընտրեալ բազմութեան մէջ կային կառավարչին փոխանորդը, եւ ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ, անգլիական, ռուսական հիւպատոսները, հայ անձնաւորութիւններ։ Հանդէսը տեւեց մինչեւ 8½, հանդիսականները անուշեղէններով մեծարուելէն յետոյ մեկնեցան։

Այս առթիւ պարտք կը զգամ ըսելու որ Ատանայի եւ Տարսոնի համայնքը Մերսինի ազգայիններէն տարբեր վերաբերումի ու պատիւի սպասելու իրաւունք ունէին, ինչ որ իսպառ զլացուեցաւ իրենց. այսպիսի պարագաներու, թերեւս, սոյն երկու համայնքները հիւրասիրութեան տարբեր ձեւով մը պիտի ներկայանային մեզի։ Նախ շնորհակալութիւն Ատանայի եւ Տարսոնցի հասարակութեան, որ չզլացան իրենց դրամը եւ մասնակցութեան կարեւոր բաժին մը ունեցան. կը շնորհաւորենք նոյնպէս նուագածուներուն խումբը, որոնք ի սէր կրթութեան հաճեցան իրենց զբաղումները զոհել. շնորհակալութեան մեծ բաժին մը դարձեալ հայ դերասաններուն՝ որոնցմէ շատերը անձնուիրաբար աշխատեցան։ Պ. Վիթէրպօ, երկաթուղիի տնօրէնը, մասնաւոր կառախումբի մը համար պէտք եղած զեղչը ըրաւ, ինչ որ երախտապարտ թողուց ամէնքը։ Զուտ հասոյթը 350–400 մէճիտ կը հաշուուի, ինչ որ մխիթարական է անշուշտ։ Ք.

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԻԱՅԷՆ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏՈՒՐՔԸ

(ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի)

(Շար. երէկի թիւէն ու վերջ)

Արեւելքի նախընթաց համարներում «Հայ վարդապետ մը դատարանի առաջ» վերնագրով տպագրել էինք Կաղզւանի հարուստ Ջաքար անուն Ջանփոլատեանի Մուրատեան Վ.ի դէմ վարած դատի մանրամասնութիւնները եւ դատարանի վճիռը։

Այժմ հետեւեալն էլ կարդացէք.

Կաղզւանից գրում են. — «Ինչպէս յայտնի է, տեղիս սպասական եկեղեցու շինութեան համար յատուկ Կաղզւան եկաւ Ս. Կաթողիկոսը եւ միանգամայն մերժելով հասարակութեան մեծամասնութեան խնդիրքը, որը տասը հազար ռուբլի առձեռն դրամ ներկայացնելով Ս. Հայրապետին որ իրեն յանձնուի եկեղեցու գործը, դարձեալ յանձնեց Ջ. Ջանփոլադեանցին։ Վերջինս, մենակ մի ամբողջ հասարակութեան դէմ, յաղթանակը տարած՝ խոստացաւ Ս. Հայրապետին, անմիջապէս ձեռնարկել գործին։ Բայց անցան ամիսներ եւ ոչ մի ձեռնարկութիւն չեղաւ, ուստի գրագրութիւն սկսվեց այդ [illegible] ընկերութեան հետ, յայտարարելով նաեւ մեր այժմեան աղօթատան խարխուլ եւ վտանգաւոր վիճակի մասին։ Վերջապէս անցեալ թուի յունիս ամսում գալիս է Կարսի յաջորդ Կիւրեղեան վարդապետը, Ս. Հայրապետի կոնդակով–յանուն Ջանփոլադեանի, որով առաջարկվում է նրան կամ ձեռնարկել եկեղեցու շինութեան, կամ յետ կենալ։ Ջանփոլադեանը այդ տեղ էլ իր սովորութեան համաձայն է վարվում, առանց քաշվելու, որ մի ամբողջ ազգի հայրապետի հետ գործ ունի. համաձայնում է անմիջապէս գործին ձեռնարկել յուլիս ամսի 1ին եւ վերջացնել նոյն թուի հոկտեմբեր ամսում։ Ճիշդ այդպէս էլ գրեց Կիւրեղ վարդապետը Ս. Հայրապետին։ Սակայն անցան յուլիս–՝օկտեմբեր ամիսները, հասաւ ներկայ թուի յունվար ամիսը եւ ահա ինչ ենք լսում։ Հոգեւոր իշխանութիւնից պաշտօնական թուղթ է ստանում տեղիս եկեղեցու երեցփոխը, որով յայտնում են, որ բարերար Ջ. աղա Ջանփոլադեանը հրաժարվել է եկեղեցու շինութեան գործը շարունակելուց, ուստի առաջարկվում է երեցփոխին, որ նա շուտով եկեղեցու առձեռն դրամի քանակութիւնը յայտնէ, որպէս զի առաջիկայ գարնան շինութեան գործը շարունակվի եկեղեցական դրամով, այլ հասարակութեան հաշւով։ Ահա թէ ո՛վ է մեր եկեղեցու շինութեան բարերարը»։

Խօսելով Մուրատեան վարդապետի մասին, մի բան էլ կանգ առնենք նրա գործունէութեան վրայ, որպէս Ատրպատականի Առաջնորդի։

Մի կողմ թողնելով այն եռանդուն գործունէութիւնը, որ իր յատուկ աշխատութեամբ Մուրատեան վարդապետը ունեցաւ թեմի կրթական եւ եկեղ. գործերում, մենք կարդում ենք այժմ մի հետաքրքիր եւ օգտակար քայլի մասին, որը օրինակելի կարող է լինել դասերի համար։

Երեք ամիս առաջ Ատրպատականի թեմական Առաջնորդը գալով Թիֆլիս, բերել էր իր հետ մի նոր կանոնագրութիւն, որ թեմի ժողովուրդը մշակել էր, նպատակ ունենալով բարեփոխել թեմի վերաբերեալ գործավարութիւնը. կարգ եւ կանոնի տակ գործավարութիւնը։

Անի կը ներկայացուէր Ս. Հայրապետի հաստատութեան. այդ կանոնագրութիւնը Թիֆլիսում ուսումնասիրութեան առարկայ է դարձել հմուտ անձանց շրջանում եւ ենթարկվել է մանրամասն քննութեան եւ իրաւաբանական խմբագրութեան։

Վերջին տեղեկութեան համաձայն, կանոնագրութիւնը հաստատվել է Ս. Հայրապետի կողմից, ժամանակաւոր գործադրութեան համար՝ որպէս փորձ. Նոյն համակրելի Առաջնորդի գործունէութեան արդիւնքն ենք համարում նաեւ Ս. Հայրապետի մի կոնդակը, որ վերաբերում է Ատրպատականի հայ ժողովրդի կանանց սեպհականութեան խնդրին։

Խօսելով այդ կոնդակի մասին ահա թէ ինչ են գրում թերթերը։—

Ատրպատականում հայ կանանց սեպհական իրաւունքները մինչեւ այժմ գտնվում էին շատ անորոշ վիճակի մէջ, որից չարաչար վնասվում էին նրանք։ Յայտնի են շատ դէպքեր, երբ իգական սեռին պատկանող անձինք զրկվում էին իրանց ժառանգական օրինաւոր իրաւունքներից, որովհետեւ որոշ կանոններ չկային սահմանուած նրանց իրաւունքների պաշտպանութեան համար։

Ժառանգական իրաւունքների անորոշութիւնը, եւ կանանց իրաւունքների չափազանց խախտուած եւ անպաշտպան վիճակի մէջ լինելը վաղուց յարուցել է եւ յարուցանում է Ատրպատականում դժգոհութիւններ եւ բողոքներ։ Պէտք էր որոշ օրէնք մշակել եւ ահա այն կոնդակը, որ Նորերումս տրվել է Ատրպատականի հայ ժողովրդին, մի լաւ սկզբնաւորութիւն է աւելի լիակատար կանոնագրի համար։

Կոնդակով միակ ժառանգուհին ներկայանում է իսկական իրաւատէր այն սեպհականութեան, որ մնացել է ծնողներից եւ ստանում է որոշ մաս, երբ բացի նրանից կան եղբայրներ, օրինակ 1/7 անշարժ եւ 1/14 շարժական կայքից։ Կինը իր ամուսնու մահից յետոյ ներկայանում է իբրեւ լիազօր խնամակալ իր զաւակների վրայ եւ վայելում է շարժական 1/4 եւ անշարժի 1/7 մասի սեպհականական իրաւունքները։

Ատրպատականի հայ կանանց համար ներկայ կարգադրութիւնը ունի մեծ կարեւորութիւն եւ նրանք կը ստանան իրական ապահովութիւն սեփականութեան վերաբերութեամբ՝ իբրեւ ընտանիքի անդամներ, իբրեւ իրանց ծնողների զաւակներ, իբրեւ քոյրեր եւ ամուսիններ։ Սեփականութեան, իրաւունքի բացակայութիւնը ստեղծել էր Պարսկահայ կնոջ համար մի չափազանց անախորժ դրութիւն, ուրիշից կախումն ունեցող մի վիճակ, մի այնպիսի վիճակ, որ ստիպում էր նրան մշտապէս ուրիշների բարեհաճութեան եւ շնորհապաշտութեան վրայ յոյս դնելով, զոհելով պատուասիրութիւնը եւ անհատական կամքի արտայայտութիւնը։

* * *

Նորերումս հայ դերասանական խումբը, Թիֆլիսում, Ադամեանի մահուան տասնամեակին, մի հանդիսաւոր ցերեկոյթով տօնեց տաղանդաւոր դերասանի յիշատակը։

Այդ հանդէսի մասին խօսեցին թերթերը։ Հանգուցեալ դերասանի մօտիկ ընկերներից մէկը, մեր շնորհալի նկարիչ Գ. Բաշինջաղեան եւս մի քանի տող նւիրել էր իր կողմից, իր անմոռանալի ընկերոջ յիշատակին։ Ես նրանից մէջ կը բերեմ մի քանի կտոր.—

«Այդպիսի հազուագիւտ մարդ, որ դարերի ընթացքում հազիւ հատիկ հատիկ դուրս են ցայտում մարդկային ալիքաձեւ մակերեւոյթի միջից՝ մահվան անկողնում պառկած՝ ստիպուած էր ողորմութիւն խնդրելու իր բարեսէր հայրենակիցներից։ Եւ այնպէս մուրացկանի վիճակի մէջ շունչը փչեց։ Տասը տարի բացակայ էր իր ծննդավայրից՝ Կ. Պոլսից։ Երբ Ռուսաստանում հռչակվելուց յետոյ՝ կրկին վերադարձաւ Թուրքիա, մենք կովկասցիներս ենթադրում էինք որ Թուրքահայերը գոնէ այս անգամ ըստ արժանւոյն կը գնահատեն իրենց արուեստագէտ մեծ զաւակին։ Եւ մենք չսխալվեցինք։ Լրագիրները շնորհաւորեցին գալուստը, գովեցին, ուրախացան եւ վերջը յոբելեան սարքեցին նրա բեմական գործունէութեան։

Մեծահնչիւն տօնախմբութիւնը վերջացաւ եւ յոբելեարը բացի մի քանի կտոր թղթից բան չստացաւ։ Աղքատ Ադամեանը կրկին աղքատ մնաց։ Թղթի կտորները կամ ուղերձ, կամ ոտանաւոր էին, որոնցից ամէն ոտանաւոր այսպէս էր սկսվում.—

«Ներումն հայցեմ ի ձէնջ Շէքսփիր Օթէլլօ,—որ զիս յայսպէս յոտանաւոր խօսելոյ եւ այլն։

* * *

Հաստատ աղբիւրից հաղորդում են, որ բժշկապետ Պ. Վահան Արծրունին, որ յայտնի է, իր բժշկական–ժողովրդական գրքոյկներով, մամուլի գլխաւոր վարչութիւնից թոյլտուութիւն է ստացել հրատարակելու Թիֆլիսում հայերէն լեզուով մի բժշկական առողջապահական երկշաբաթաթերթ «Առողջապահական թերթ»։

Երկշաբաթաթերթը հրատարակվելու է ամէն ամսի 1ին եւ 15ին, իսկ յաւելուածները լինելու են 4-6 տարւայ մէջ։ Բաժանորդագին 2 ռուբլի։

* * *

Տիկին Սիրանոյշ յունվարից սկսած մասնակցեց Թիֆլիսի հայ դրամատիքական խմբի ներկայացումներին. վերջինիս հրաւէրով։ Բագւում հայ թատրոնական գործը կատարեալ անկման վիճակի մէջ է եւ համարեայ վերջացաւ։

Ինչպէս գիտէք, Բագւի, այս տարւայ խմբում, բացի տկն. Սիրանոյշից չէին հրաւիրուած նաեւ Թուրքիացի հայ դերասանուհիք օր. օր. Ֆէլէկեաններ։

Այդ օրիորդները այս տարի անցան Պարսկաստան եւ նրա յ մասին ստացած հետեւեալ տեղեկութիւնը կարող եմ հաղորդել.—

«Դեկտ.—29ին օրիորդներ Վարդիթեր եւ Մարի–Հրանոյշ տեղիս թատերասէրների խմբի մասնակցութեամբ ներկայացրին «Մարի–Ժան» կամ «Մայրական սէր»։

«Մեզ համար շատ հետաքրքիր էր տեսնել դերասանուհիների խաղը, որովհետեւ այստեղ եւ առհասարակ Պարսկաստանում թատրոնը, գեղարուեստը շատ դանդաղ առաջ է գնում։ Չը կան առանձնապէս գեղարուեստով պարապող անձինք. Ներկայացումների կազմակերպութեան գործը միշտ ընկնում է ուսուցիչների վրա, որոնք հազիւ հազ մէկ կամ երկու ներկայացում

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (43)

ԱՆԱԹՈԼ ՖՐԱՆՍ

ԿԱՐՄԻՐ ՇՈՒՇԱՆ

ԺԶ

Արդարեւ Թէրէզ կը զարմանար որ իր հայրը կրցած էր սիրային յաղթանակ մը տանիլ այդ գեղեցիկ կնոջ վրայ, որ դժուարահաճ կը նկատուէր։ Հարցուց Ժագի թէ գեղեցիկ կը գտնէ՞ր դքսուհին։ Տէշարթր պատասխանեց թէ գեղեցիկ էր դքսուհին, բայց ոչ անթերի կերպով։

Երկու սիրահարները կը յառաջանային պարտէզին կանաչութեանց մէջէն։ Տէշարթր իր թեւերուն մէջ սեղմեց մանկամարդ կինը եւ համբոյրներ դրաւ անոր արտեւանունքներուն վրայ։ Մթութիւնը երկինքէն կ'իջնէր, առաջին լուսաւորները կը սարսռային ծառերու սաղարթներուն մէջէն։ Թրջուած խոտին մէջ կը կրկչային գորտերը։ Ալ աւելի առաջ չգացին երկու սիրահարները։

Երբ, չորս կողմը մթնցած, Թէրէզ ձեռք առած էր դղեակին ճամբան, շըրթունքներուն վրայ կը զգար համբոյրներու եւ անանուխի համ մը։ Զանգակը կը զարնէր։

—Հազիւ հագուելու ատեն ունիմ, գոչեց Թէրէզ։

Ու արագօրէն դղեակ մտաւ։ Ճաշէն յետոյ, դղեակին բոլոր հիւրերը հաւաքուած էին սրահին մէջ։

Թէրէզ յայտնեց թէ Ֆիէզոլէն նամակ մը ստացած էր, որով միս Պէլ կը ծանուցանէր իր մօտալուտ ամուսնութիւնը Ալպերթինէլլի իշխանին հետ։

—Աւասիկ մարդ մը՝ որ համբաւոր ծառայութիւն մը պիտի մատուցանէ անոր, ըսաւ դքսուհին ծիծաղելով։

—Ի՞նչ ծառայութիւն, հարցուց Թէրէզ։

—Այրերէն զզուանք զգալու։

Այդ պահուն, Պ. Մօնթէսիւի իր աղջըկան մօտենալով ըսաւ.

—Արտառոց նամակ մը ստացայ Լը Մէնիլէ։

Թէրէզ ոտքի ելաւ ու գնաց այն դուռը գոցեց, որ գնդամուղի սրահին հետ կը հաղորդակցէր, առարկելով թէ օդի հոսանք կայ։

—Լը Մէնիլի զրկածը եզական նամակ մըն է, յարեց Պ. Մօնթէսիւի։ Լը Մէնիլ Ժուանվիլ չպիտի գայ, որսորդութեան մասնակցելու համար։ Ութսուն թօնօ տարողութեամբ զբօսանաւ մը գներ է։ Հիմա Միջերկրականի մէջ կը ճամբորդէ եւ ջուրին վրայ միայն ապրիլ կ'ուզէ։ Բայց կը ցաւիմ չգալուն համար։ Ինք միայն վարել գիտէ որսորդութիւնը։

Այս միջոցին, Տէշարթր սրահէն ներս մտաւ Մարթէն կոմսին հետ, որուն յաղթած էր գնդամուղի մէջ։

Խորհրդարանը վերաբացուելուն պէս՝ Բարիզ դարձան կոմսն ու կոմսուհին։ Այդ պահուն նախարարական փոփոխութիւն մը մօտալուտ էր։ Նախկին դատական նախարար Պ. Կարէնի յանձնուած էր նոր դահլիճը կազմելու գործը։ Պ. Կարէն ու մէկ քանի կառավարական պաշտօնեաներ, որոնք կոմսին բնակարանը կը գտնուէին, կարծիքներ կը փոխանակէին դահլիճին կազմութեանը վրայ։

Մինչ հիւրերը անուններ կ'արտասանէին, Թէրէզ իր սիրոյն վրայ կը խորհէր։ Բարիզ դառնալէն ի վեր՝ Թէրէզ դիւթական կեանք մը կը վարէր։ Ժաք կը սիրէր զինքը, ինքն ալ փոխադարձաբար, տարփանքի ու խանդաղատանքի, հմայիչ փորձառութեան ու հետաքրքիր միամտութեան հեշտալի խառնուրդով մը։ Զգագրգիռ, զայրացկոտ, մտամանջ էր Տէշարթր։ Բայց անոր բնաւորութեան անհաւասարութիւնը ա՛լ աւելի կը հրճուեցնէր մանկամարդ կինը։ Սկզբան, միօրինակ ու մռայլ եռանդ մը ցոյց տուած էր Ժաք, բայց յետոյ երեւան բերած էր զուարթ, յորդ ու այլազան հոգի մը, եզական շնորհ մը իր զգայնութեան մէջ, հոգին ու մարմինը ամբողջովին գոհացնելու ձիրք մը։

Թէրէզ սրահին մէջ ձգելով պետական մարդիկը՝ դուրս ելաւ։ Մարսօ պողոտային անկիւնը տեսաւ ստուեր մը՝ որ իր քովէն անցած էր եւ զոր չէր ճանչցած Թէրէզ։ Բայց Մաք-Մահօն պողոտային մէջ, ստուերը մօտեցաւ։ Մանկամարդ կինը ճանչցաւ իր նախկին սիրահարը՝ Ռօպէր Լը Մէնիլ, որ Պիյէի քարափէն մինչեւ հոս՝ մանկամարդ կնոջ հետեւած էր։

—Ձեզի հետ խօսելիք ունիմ, ըսաւ Ռօպէր։

Թէրէզ քայլերը դանդաղեցուց եւ սկսաւ անոր քովէն քալել։

—Ջանացի մոռնալ ձեզ։ Մեր միջեւ պատահածէն յետոյ՝ շատ բնական էր ասիկա։ Ամէն բան ըրի, մոռնալու համար։ Բայց չկրցայ մոռնալ։ Այն ատեն զբօսանաւ մը գնեցի ու վեց ամիս ճամբորդեցի։ Վեց նաւաստ ունէի նաւուն մէջ։ Թերեւս լսած էք։

Մանկամարդ կինը գլխու հաստատական նշան մը ըրաւ։

—Այդ զբօսանաւին մէջ ունեցած տառապանքներս ամօթ կը զգամ ձեզի ըսելու։ Օ՜հ, կը ներեմ ձեզի, թէեւ ամբողջ օրեր, չարչրուած ըլլամ միակ գաղափարով մը։ Դուք գերազանց կին մըն էք. այդ բանը չնշմարեցի։ Առանց գիտնալու, անհաճոյ բաներ կ'ընէի ձեզի ու չէի խնայեր ձեր փափկազգածութիւնը։ Մեր բնաւորութեանց տարբերութեան պատճառաւ՝ թիւրիմացութիւններ ծագեցան մեր միջեւ։

—Բարեկամս, ձենէ գանգատելու պատճառ մը չունիմ։

—Երկու օրէ ի վեր ձեզ կը լրտեսեմ, ըսաւ Ռօպէր Լը Մէնիլ։ Չուզեցի ձեր տունը գալ, որովհետեւ չպիտի կրնայի առանձին տեսակցիլ, մինակ չըլլալնուդ համար։ Նախընտրեցի փողոցը խօսիլ ձեզի հետ։

—Շնորհակալ եմ, պատասխանեց Թէրէզ, երկարելով իր ձեռքը. լաւ գիտէի թէ ձեր վրայ ունեցած վստահութիւնս պիտի արդարացնէք։

Այս խօսքին վրայ՝ մանկամարդ կինը փորձեց խոյս տալ։

Ռօպէր նայուածքով մը կասեցուց զայն։

—Ձեզի ըսի թէ խօսելիք ունիմ, ըսաւ։ Մտիկ ըրէք վայրկեան մը։

Մանկամարդ կինը Ժաքի վրայ կը խորհէր արդէն։ Ծառի մը տակ կանգ առաւ ու սպասեց որ Ռօպէր խօսի։

—Կը ներեմ ձեզի եւ կը մոռնամ ամէն բան, պայմանաւ որ վերահաստատէք մեր յարաբերութիւնները։ Կը խոստանամ անցեալէն բան մը չյիշել։ Առաջարկիս վրայ խորհած եմ, դուք ալ խորհեցէք։ Անմիջական պատասխան չեմ ուզեր։

(Շարունակելի)

են աջողեցնում, իսկ շատ անգամ էլ բոլորովին ձեռնունայն մնում։

«Եւ ահա յարգելի օրիորդների յանկարծակի այստեղ գալը հայ հասարակութեանը մեծ ուրախութիւն պատճառեց։ Կարճ ժամանակամիջոցում՝ օրիորդները իրանց շրջապատված գտան մի խումբ երիտասարդներով, որոնք պատրաստված էին ի սէր Թատրոնի, ի սէր գեղարուեստի նրանց ամեն մի ցուցմունքը կատարել։ Դերասանուհիներն էլ, ոգեւորված այդ անսպասելի աջողութիւնից, իսկոյն ձեռնամուխ եղան գործին։

«Ներկայացումները տեղի ունեցան Դարվազա—Ղազուինի ազգային վարժարանի դահլիճում։ Ներս եմ մտնում ուսումնարանի դաւիթը, խուռն բազմութիւնը լցված էր այդտեղ. ածում էր այս տեղի ամենայայտնի երաժշտական խումբը։ Դահլիճում տեղ չը կայ անց կենալու, ժողովուրդը տոմսակ է պահանջում, տոմսակ չը կայ։

«Օր. Վարդիթերի խաղը մեծ տպաւորութիւն թողեց հանդիսականների վրա։ Այդ օրը Թէհրանի հայ հասարակութիւնը ճաշակեց իսկական գեղարուեստի քաղցրութիւնը, նոր զգաց Թատրոնի վեհ ու վսեմ նշանակութիւնը։ Աչքի էին ընկնում իրանց խաղով ոչ միայն Վարդիթերը, Մարի—Հրանոյշը, այլ եւ ամբողջ խումբը. խաղի բոլոր ժամանակ նկատվում էր հըմուտ արուեստագէտի ձեռքը։ Յարգելի օրիորդները առանձնապէս խնամք ու հոգս էին տարել ամէն մի դերակատարի ձայնի, շարժումների եւ ամբողջապէս ընդհանուր խաղի վրա։

«Գովելի է Ֆրէնկեան քոյրերի եռանդը։ Սրանց իրաւամբ կարելի է մեր մէջ գեղարուեստի տարածողներ անուանել։ Ո՞վ արդեօք մեր դերասաններից այնքան նեղութիւն, դժուարութիւններ յանձն կ'առնէր, հարիւրաւոր վերստեր ճանապարհ կը կտրէր հեռաւոր արեւելք, Թէհրան կը գար։»

ԹՂԹԱԿԻՑ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին նախագահը.—Սեղան մը.—Բանախօսութիւններ.—Երկու երկիրներու յարաբերութիւնները. Նուէրներ։

Բարիզ, 7 մարտ.— Այսօր կէս օրին, Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Թրույեօյի նախագահութեամբ, Օթէլ Գոնթինանթալի մէջ սեղան մը տրուեցաւ Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին նախագահ Պ. Ֆրանսիզի ի պատիւ։ Հացկերոյթը սարքած էր օտար երկիրներու արուեստահանդէսներու ֆրանսական յանձնաժողովը։ Չորս հարիւր հրաւիրեալներ ներկայ գտնուեցան այդ սեղանին։ Ճաշարանը զարդարուած էր ամերիկեան ու ֆրանսական դրօշներով։ Հրաւիրեալներու ժամանած ատեն զինուորական նուագածուներու խումբ մը նուագեց «Մարսէյեզը»։ Պ. Ֆրանսիզ բազմեցաւ առեւտրական նախարարին եւ Հանրապետութեան նախագահին ներկայացուցիչ Սիւրէ հազարապետին մէջտեղը։ Ներկայ էին նաեւ կրթական, գաղթային ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարները, Մ. Նահանգաց ընդհանուր հիւպատոսը եւն.։ Աղանդերին ատեն յանձնաժողովին նախագահ Պ. Անսըլօ շնորհակալութիւն յայտնեց Պ. Ֆրանսիզի՝ եղած հրաւէրը ընդունած եւ ֆրանսական վաճառականութեան ու ճարտարուեստին՝ Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին մասնակցելու պարագան նպաստաւորած ըլլալուն համար։ Յետոյ խօսեցաւ առեւտրական նախարար Պ. Թրույեօ, ուրախութիւն յայտնելով այդ մասնակցութեան համար. յիշեց երկու երկիրներու միջեւ եղած մտերմական յարաբերութիւնները՝ որոնք երկար տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունին. Պ. Թրույեօ յարեց թէ Ֆրանսայի վաճառականութիւնը առաջնակարգ շահեր ունի Մ. Նահանգաց մէջ եւ թէ երկու երկիրներու միջեւ առեւտրական շարժումը հետզհետէ աւելի կարեւորութիւն կը ստանայ, հակառակ այն անջրպետներու զորս ժամանակը անշուշտ պիտի նուազեցնէ։ Նախարարը ըսաւ թէ Ֆրանսայի արտածումները դէպի Մ. Նահանգները՝ 1900ին 765 միլիոն ֆր. եղած են, մինչդեռ 1894ին 512 միլիոն էին։ Պ. Թրույեօ ըսաւ թէ Ֆրանսա 200 միլիոն ֆր.ի արդուզարդի նիւթեր կը ղրկէ Մ. Նահանգները, որոնք աշխարհի ամէնէն թանկագին յաճախորդներն են Ֆրանսայի համար։ Նախարարը մաղթեց որ Սէն-Լուիի արուեստահանդէսը ունենայ այն փայլը զոր Բարիզի արուեստահանդէսը ունեցաւ 1900ին ամերիկեան մասնակցութեամբ։ Պ. Թրույեօ Սէվրի զարդանօթ մը նուիրեց Պ. Ֆրանսիզի եւ ֆրանսական կերպասներու քանի մը նմոյշներ՝ Տիկին Ֆրանսիզի։ Պ. Ֆրանսիզ անգլիական արտասանութեամբ կարդաց գրուած ֆրանսերէն բանախօսութիւն մը, շնորհակալութիւն յայտնելով Ֆրանսայի կառավարութեան եւ ճարտարուեստի ներկայացուցիչներուն կողմէ եղած ընդունելութեանց համար։ Գովեց Ֆրանսայի տաղանդը ու հանճարը, որոնցմով աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ արուեստահանդէսները կը կազմակերպէ։ Պ. Ֆրանսիզ թուեց Ֆրանսայի ունենալիք առաւելութիւնները՝ Սէն-Լուիի արուեստահանդէսին մասնակցելովը. ըսաւ թէ կարելի չէ Մ. Նահանգներէն աւելի լաւագոյն հրապարակ մը գտնել Ֆրանսայի արուեստագէտներու եւ ճարտարագործներու արտադրութեանց համար։ Մաղթեց որ բազմաթիւ Ֆրանսացիներ այցելեն Սէն Լուիի արուեստահանդէսը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Էտուարտ թագաւորին եւ Պ. Լուպէի տեսակցութիւնը.— Հերքում մը.— Նաւային նոր կայանը.—Վիճակագրութիւն մը։

Լոնտոն, 6 մարտ.—Բարիզի մէջ զրոյց եղած ըլլալով որ Էտուարտ թագաւորը մօտերս տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Պ. Լուպէի հետ, անգլիական լրագիրներու մէջ հրատարակուած զեկոյց մը կ'ըսէ թէ այդ լուրը կանխահաս է։ Անգլիոյ թագաւորը տակաւին բան մը չէ որոշած իր Ֆրանսա կատարելիք ուղեւորութեանը մասին, որուն վրայ կը խօսուի բաւական ատենէ ի վեր։ Ուրեմն ճիշդ չէ այն լուրը թէ Էտուարտ թագաւորը Շէրպուր ցամաք պիտի ելլէ եւ Բարիզէն անցնելով Ֆրանսայի հարաւային կողմը պիտի երթայ։ Թայմզի ֆրանսացի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Էտուարտ թագաւորը եթէ Ֆրանսայի հարաւային կողմը երթալուն առթիւ քանի մը օր Բարիզ մնայ, այդ պարագան մեծ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ երկրին մէջ։ Թղթակիցը կը յարէ թէ ժամանակը շատ յարմար է, քանի որ Ֆրանսայի մէջ լաւ տրամադրութիւններ կան Անգլիոյ մասին։ Էտուարտ թագաւորը որոշեր է Ֆրանսա այցելել. այդ որոշումը ամէն տեսակէտներով լաւագոյն հետեւանքներ պիտի ունենայ։

—Անգլիական բոլոր լրագիրները գոհ են նաւային նոր կայանին ընտրութեանը համար։ Գերմանիոյ մէջ շատ չի խօսուիր այդ մասին. միայն Վոսիշէ Զայթունկ հետեւեալ տողերը կը գրէ։— «Ընելիք շատ բան պիտի ունենայինք, եթէ վրդովէինք ամէն անգամ որ տէրութիւն մը աւելցնէ իր զինարանները ու նաւատորմը եւ կամ զինուորական նաւահանգիստներ շինէ։ Անգլիոյ կառավարութեան որոշումը, Սէն-Մարկարէթ'ս-Հօբի մէջ նաւային նոր կայան մը հաստատելու մասին, մեզի հոգ պատճառելու հանգամանք մը չունի։ Բրիտանական քաղաքային անձնաւորութիւն մը սակայն, որքան հերքելի ձեռնհասութիւն ունի, ըսած է նոր կայանի մը այդ ծրագրին, իբրեւ անհրաժեշտ անգլիական ծովեզերքներու պաշտպանութեանը՝ Գերմանիոյ դիտաւորութեանց դէմ։ Ջղագրգռութիւնը տկարութեան նշան մըն է զոր ուրիշներու կը թողունք։ Չենք կրնար արգիլել Անգլիացիները որ մտահոգ չըլլան, զանազան ատեներ ռուսական մարտանաւեր երեւցած ըլլալնուն համար։ Եթէ Մեծն-Բրիտանիա կը հաւատայ որ իր միջազգային զօրութիւնը վտանգի տակ է, ոչ ոք կրնայ զինքը արգիլել իր ծովեզերքները պաշտպանել, բայց բոլոր միւս ազգերն ալ իրաւունք ունին իրենցը պաշտպանելու։»

—1900ի վիճակագրութիւնը զոր Անգլիոյ կառավարութիւնը մաս առ մաս կը հրատարակէ, գոհացուցիչ ու շահեկան իրողութիւն մը երեւան բերաւ, այն է միեւնոյն տան մէջ բնակիչներու չափազանց համախռնումին դէմ եղած հակառակութիւնը։ Լոնտոնի եւ ամբողջ Անգլիոյ մէջ գիւղերն ալ հաշուելով, տուները ու անոնց սենեակներուն թիւերը ժողովուրդէն աւելի շուտով բազմացած են։ 1891ին Լոնտոնի մէջ (գիշերային ապաստանարաններէն զատ) աւելի շատ թիւով անձեր կը բնակէին միեւնոյն սենեակին մէջ, մինչդեռ հիմա այնպէս չէ։ Լոնտոնի բնակիչներուն թիւը մինչեւ հարիւրին 7.3 համեմատութեամբ կ'աւելնայ, միւս կողմէ անջատ բնակարան ունեցողներու թիւն ալ հարիւրին 8.7 բարձրացում մը կրած է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանին մէջ.— Եկմտացոյցը.— Շաքարի խնդիրը.—Սթրազպուրկի համալսարանը։—Պապին մէկ խօսքը։

Պերլին, 6 մարտ.—Երեսփ. ժողովը, իր երէկուան նիստին մէջ, հակառակեցաւ Աւստրիոյ—Հունգարիոյ կողմէ ձեռք առնուած միջոցներուն՝ շաքարներու խնդրոյն առթիւ։ Ազգայնական-ազատական երեսփոխան Պ. Բասք յայտարարեց թէ այդ միջոցները կը բռնաբարեն Պրիւքսէլի շաքարի պայմանագրութեան տառը ու ոգին։ Կեդրոնի ու ձախակողմի երեսփոխանները համամիտ գտնուեցան Պ. Բասքի այդ յայտարարութեան։ Գանձային նախարար Թիլման, թէեւ բանաւորման մասին բացարձակ բան մը չըսաւ, սակայն քննադատեց շաքարի արտադրութեան եւ սպառման նկատմամբ տրուած կանոնները, վասն զի Ամերիկա, Անգլիա ու Ֆրանսա շաքարի համար անուղղակի նպաստ մը կը տեսնեն այդ կանոններուն մէջ։

—Սթրազպուրկի համալսարանին ծախքերու մասին ալ երեսփոխան Պ. Սբան տեղեկութիւն ուզեց Հռոմի հետ կատարուած բանակցութեան վրայ՝ նոյն համալսարանին մէջ կաթոլիկ ճիւղ մը հաստատելու մասին։ Կեդրոնի կուսակցութենէն Պ. Հէրթլինկ բացատրութիւններ տուաւ Հռոմի մէջ իր կատարած պաշտօնին վրայ այդ ճիւղին հաստատման նկատմամբ։ Ըսաւ որ Պապը, առաջին օրէն, ընդունած է խնդրոյն կարեւորութիւնը. Լէոն ԺԳ. նաեւ յարեր է.—«Գերման կառավարութիւնը քաղաքական նպատակ մը ունի, իսկ մենք՝ կրօնական, ուրեմն միջին ճամբայ մը պէտք է ընտրել։» Այդ միջին ճամբան պիտի ըլլայ, ինչպէս յայտնի է, աստուածաբանութեան նոյն ճիւղին ուսուցիչները ենթարկել Սթրազպուրկի եպիսկոպոսին իրաւասութեանը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Մընրոէի վարդապետութիւնը.—Բանակռիւ մը.—Սկզբունքի խնդիր մը։

Նիւ-Եորք, 6 մարտ.— Ամերիկացիները կարեւորութիւն չեն տար գերման բրոֆէսէօրներու եւ հրապարակագիրներու, որոնք, այս շաբթու, կարգ մը դիտողութիւններ կ'ընեն Մընրոէի վարդապետութեան նկատմամբ։ Թրիպուն եւ Նիւ-Եորք Թայմզ հեգնութեամբ կը խօսին այդ դիտողութեանց վրայ եւ կ'ըսեն թէ աւելի լաւ կ'ըլլայ, եթէ իրենց լաւ գիտցած բաներովը զբաղին։ Տէլպրուք Բրոֆէսէօրին առաջարկութիւնը, Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգաց միջեւ դաշնակցութեան մը մասին, կ'ըսէ Նիւ-Եորք Թայմզ, որքան որ ալ ողջամիտ ըլլայ, այն տեսակ անձի մը կողմէ կ'ըլլայ որ տեղեկութիւն չունի Վենեզուելայի գործին զանազան երեւոյթներէն եւ Գերմանիոյ դէմ առաջ բերած դժգոհութիւններէն։ Նոյն թերթը համակարծիք կը գտնուի Պերլինի լրագրի մը խմբագրապետին՝ որ կ'ըսէ թէ Մընրոէի վարդապետութիւնը բանի ոյժի խնդիր մըն է, անոր համար է որ Մ. Նահանգաց Խորհրդարանը որոշեց հինգ նոր զրահաւորներ շինել։

ՓԻԼԻՓՊԵԱՆՆԵՐԸ

Մ. Նահանգներ.—Գաղթային կազմակերպութիւն.—Մինտանաօ կղզին։

Ուաշինկթըն, 6 մարտ.—Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը Փիլիփպեանները ղրկեց նոյն կղզիներուն նախորդ կուսակալ Ուտտ զօրավարը որ իր, ուղեւորութեան միջոցին, պիտի ուսումնասիրէ զանազան տէրութեանց կողմէ գործադրուած գաղթային վարչութեան դրութիւնը՝ Փիլիփպեանց մէջ անոր կիրառումը փորձելու համար։ Զօրավարը նաեւ վերջ մը պիտի տայ Մինտանաօ կղզին անկանոն վիճակին, ուր Մօրոները, զորս Սպանիացիները չկրցան զսպել, տակաւին գերիվարութիւն կ'ընեն։ Այդ կղզին պիտի դրուի ուղղակի Մ. Նահանգաց վարչութեանը տակ. հաւանօրէն Սուլու եւ Ճոլօ կղզիներն ալ նոյն վիճակին պիտի ենթարկուին։

ՍՈՄԱԼԻԼԱՆՏ

Ընդհարում մը.— Անգլիական առաջախումբը.—Մատմիլան։

Լոնտոն, 6 մարտ.—Փետրուար 21ին Բոպէ գնդապետը, Օպպիայի կողմերը ուղղուած ատեն, ընդհարում մը ունեցաւ հարիւրի չափ բնիկներու հետ, որոնց կը հրամայէր Օպպիայի ցեղապետին որդին։ Այդ ցեղապետը վերջերս Իտալիոյ կողմէ պաշտօնանկ եղած էր, Անգլիոյ դէմ թշնամութիւն ունենալուն համար։ Այդ խումբը, յարձակումը տրուելէն առաջ, հեռացաւ այն քարէ ամրոցէն, ուր ապաստանած էր. յետոյ միացաւ Մատմիլային։ Այս վերջինը կը գտնուի Տուպուլ Մուտունի Հարաւային Արեւմուտքէն յիսուն մղոն հեռուն։ Անգլիական զօրագունդը մարտ 6ին մեկնեցաւ Օպպիայէն։ Ուրեմն մօտերս ճակատամարտներու կը սպասուի։ Մատմիլայի մէկ գործակատարը զէնք գնած միջոցին ձերբակալուեցաւ Ադէնի մէջ։

ԼՈՒԻԶ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Նոր կենտրոնութիւն.—Մեծնիլ տղուն ապագան.—Իշխանուհին Անգլիոյ մէջ բնակիլ կը մտադրէ։

Տրեզտա, 6 մարտ.—Երեք օր առաջ զրոյց շրջեցաւ թէ ո եւ է խոստում չէր եղած Լուիզ իշխանուհիին, ծնելիք զաւակին ապագային նկատմամբ, եւ թէ Լինտաու բնակած միջոցին միայն իրեն պիտի հանձնուէին Սաքսոնիոյ թագաւորին մտադրութիւնները։ Նոր տեղեկութեանց համաձայն, Թոսքանայի Վիլլան ժամանելէն ի վեր՝ իշխանուհին սա համոզումը գոյացուցած է թէ Սաքսոնիոյ արքունիքը որոշած է զաւակը ձեռքէն առնել՝ իր ծննդաբերութենէն յետոյ։ Արդ՝ իշխանուհին այդ պայմանը չընդունելու համար՝ որոշած է իր ծրագիրը փոխել եւ Լինտաուէն հեռանալ ամսուն վերջերը։ Անհիմն է այն զրոյցը թէ իշխանուհին իր մօրը ընկերակցութեամբ պիտի երթայ Շլաքէնուէրթհ, որովհետեւ անհաւանական կը թուի որ իշխանուհին աւստրիական քաղաքի մէջ կատարէ իր ծննդաբերութիւնը, ուր չպիտի կրնայ պաշտպանել իր զաւակը։ Կը կարծուի թէ այնպիսի օտար երկիր մը պիտի երթայ, որուն օրէնքները աւելի ազդեցիկ կերպով կարենան թոյլատրել իր մայրական իրաւունքները պաշտպանելու։

Վիեննա.—Պավիէրայի սաքսոնիական դեսպան Պարոն ֆոն Ֆրիզէն կը հաւաստէ թէ Սաքսոնիոյ իշխանուհին հաւանաբար Անգլիոյ մէջ պիտի հաստատէ իր բնակութիւնը։ Պ. ֆոն Ֆրիզէն կ'ըսէ թէ կարելի է որ իշխանուհին Լինտաուէ մեկնի յառաջիկայ շաբթու։

ԼԻՐԲ ՈՃՐԱԳՈՐԾ ՄԸ

Մարդասպան մը որ լրբօրէն կը խոստովանի իր ոճիրները։— Կրկնակ սպանութիւն.— Ոճրագործին սիրուհին մեղսակից.— Մահուան պատիժ եւ խցարգելութիւն։

Բարիզ, 7 մարտ.—«Չեմ աշխատիր, այլ գողութեամբ կ'ապրիմ։» Երէկ, այս լիրբ յայտարարութիւնը ըրաւ եղեռնադատ ատեանին առջեւ քսաներեք տարեկան երիտասարդ մարդասպան մը, Մաթիէօ անունով։ Ծագումով լըվանթէն, քանի մը լեզու գիտէ։ Անպարկեշտ կեանք մը չէ անցուցած մինչ. 1900ի տիեզերական ցուցահանդէսին ատեն թարգման եղած է։ Այնուհետեւ սկսած է գողութեամբ ապրիլ. այդ յանկարծական փոփոխութեան շարժառիթը չի յայտներ ոճրագործը, ո՛չ դատաւորներուն եւ ո՛չ ալ իր փաստաբանին։ Ընդհանուր դատախազը հարցուց թէ միշտ կը պնդէ՞ր ոճիրը կանխամտածութեամբ գործելուն վրայ։ Ոճրագործը պատասխանեց թէ առանց ո եւ է պէտք զգալու եւ կանխամտածութեամբ գործած էր իր արարքը, քանի որ Պ. Լափլիմարթի նուաղած էր եւ ինք կրնար անոր վրայ գտնուած դրամները առնելով խոյս տալ։ Ինչպէս յայտնի է, երբ սանդուխէն վար կ'իջնէր զանը շալկած, Մաթիէօ հանդիպեցաւ Պ. Լափլիմարթի թոռան՝ 12—13 տարու աղջկան մը։ Այս վերջնոյն քովէն անցած ատեն՝ մարդասպանը ծռեցաւ ու այնպիսի շարժում մը ըրաւ որ՝ իբր թէ տաբատին ծայրերը վեր դարձնել ուզէր։ «—Կ'ուզէի՞ք ձեր դէմքը պահել, հարցուց անոր նախագահը, որպէս զի յետոյ չը ճանչցուէիք։»

—Բայց, ո՛չ, պատասխանեց Մաթիէօ յեղակարծ շեշտով մը։ Կօշիկիս մէջ դաշոյն մը կար, որով զարնել կ'ուզէի աղջիկը, սպաննելու համար զայն։ Յետոյ խորհեցայ թէ նեղացուցիչ պիտի ըլլար այդ դիակը։» Մարդասպանը դառնալի պաղարիւնութեամբ կ'ըսէ այս խօսքերը։ Ձեռքերը վանդակին ձողերուն անցուցած՝ ամբաստանեալը կը դիտէ երդուեալները, ու իր դէմքին մկաններէն եւ ոչ մէկը կը շարժի։ Կարծես պահանջատէրի մը պէս կը խնդրէ որ մահը տրուի իրեն։ Իր քով՝ նստարանին վրայ կայ իր սիրուհին, Ալիս Պլոնտօ, մեղսակցութեան յանցանքով ամբաստանուած՝ Պ. Լափլիմարթի սպանութեան գործին մէջ։ Ալիս յաճախակի այցելութիւններ կուտար Պ. Լափլիմարթիի. Այս վերջինը կըշահագրգռուէր այդ կնոջմով. այսպէս Ալիս Պլոնտօ յաճախ կարգի կը դնէր իր մարդուկին տունը, որ քառասուն տարեկան էր։ Սակայն Ալիս կանոնաւորապէս կը կենակցէր Մաթիէօյի հետ. այս պատճառաւ կը կասկածին թէ այդ կինը Մաթիէօյի տեղեկութիւն տուած ըլլայ Պ. Լափլիմարթիի վրայ, եւ այսպէս մարդասպանը գործած ըլլայ իր ոճիրը։ Սա ստոյգ է որ Պ. Լափլիմարթի տունէն գողցուած դրամին մեծ մասը իր սիրուհիին հետ վատնեց Մաթիէօ։ Երկու սիրահարները իրար գտան Բօրթ Սէն Մարթէն, ոճիրին օրն իսկ։ Յետոյ Մարսիլիա փախան, ուր կեղծ անուններու տակ ապրեցան չորս ամիս, առանց դատական հետապնդումի ենթարկուելու։ Անոնց ձերբակալութիւնը արդիւնք է զարմանալի զուգադիպութեան մը։ Մարսիլիոյ շրջակայքը ոճիր մը գործուած էր Ժօզէֆ Տիւպատա անուն մարդու մը կողմէ։ Ճիշդ այդ անունով է որ Մաթիէօ ինքզինքը արձանագրել տուած էր օթէլին մէջ։ Ոստիկանը, որ իր քով ունէր Մաթիէօյի դիմանիշերը, կեղծ Տիւպատային մէջ ճանչցաւ իրական սպանիչը Պ. Լափլիմարթիի։ Բայց սկզբան Մաթիէօ ամէն բան իր սիրուհիին վերագրեց։ Յետոյ իր ցոյց տուած տկարութեան վրայ զղջալով՝ ոճրին բովանդակ պատասխանատուութիւնը ինք ստանձնեց։—«Ալիս բան մը չգիտէր։ Անիկա տեղեկութիւն իսկ չունէր թէ իմ ունեցածս դրամս ո՛ւրկէ էր։ Օր մը իրեն ըսի թէ ձիարշաւի մէջ շահած էի այդ դրամը, իսկ ուրիշ օր մըն ալ յայտնեցի թէ բարեկամ փոխ տուած էր ինծի։» Ալիս՝ հարցաքննիչ դատաւորին ներկայութեանը՝ նամակ մը տալ փորձած էր իր սիրահարին։ Անոր մէջ գրուած էր. «Դուն պիտի ըսես թէ միշտ կը յանձնարարէիր ինծի աշխատիլ, իսկ ես պիտի ըսեմ թէ քիչ դրամ կար քու քովդ։» Երկու պաշտպան փաստաբանները մեծ ճիգեր թափեցին ամբաստանեալներուն համար, բայց Մաթիէօ կը ջանայ այդ պաշտպանողականներուն ձգած տպաւորութիւնը ջնջել։—«Պ. փաստաբան, ձեր ըսածներուն մէջ ճշմարտութիւն չկայ, կը յայտարարէ Մաթիէօ, մասնաւորապէս փոքր աղջկան մասին, զոր սպաննել ուզեցի։ Դաշոյն մը ունէի քովս, որովհետեւ կանխամտածած էի Պ. Լափլիմարթիի սպանութիւնը։ Երդուեալները ժամէ մը աւելի խորհրդակցութիւն կատարեցին։ Անոնց տուած վճիռը անողոք է Մաթիէօյի նկատմամբ, բայց մեղմացուցիչ պարագաներ կ'ընծայէ իր մեղսակցուհիին՝ Ալիս Պլոնտոյի։ Հետեւաբար Մաթիէօ դատապարտուեցաւ մահուան եւ Ալիս Պլոնտօ՝ հնգամեայ խցարգելութեան։ Երբ նախագահը ամբաստանեալին կը ծանուցանէ թէ երեք օր պայմանաժամ տրուած է իրեն՝ վճռաբեկ ատեանին դիմում ընելու համար, Մաթիէօ կը պատասխանէ ծաղրական շեշտով.—«Կրնաք այդ թուղթը գործածել իբր անպէտ բան մը։»

Ներքին Լուրեր

ՊԱՅՐԱՄԻ առթիւ բոլոր վեհապետները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած էին Վեհ. Սուլթանին, որ բարեհաճեցաւ մասնաւոր հեռագիրներով շնորհակալութիւն յայտնել։

—Մեծ-Եպարքոսը, Շէյխ-իւլ-Իսլամը եւ բոլոր նախարարները Պայրամի առթիւ երէկ Կայս. Պալատ գացին իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու, եւ արժանացան կայս. մեծարանաց. նաեւ ներկայ գտնուեցան ի պատիւ իրենց տրուած սեղանի մը։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Կայս. Պալատան առաջին Տնօրէն Հաճի Հիւսէյին էֆ.ին։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ եւ Իմթիազի արծաթ չքանշան՝ Վեհ. Սուլթանին միւաքիպներէն Հաճի Մուսթաֆա պէյի։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ.— Մալիւմաթ հետեւեալը կ'արտատպէ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէէն.—«Ռումէլիի Նահանգաց ընդհանուր քննիչ Հիւսէյին Հիլմի փաշա կարող, ձեռնհաս ու պարկեշտ անձնաւորութիւն մըն է եւ Կ. Պոլսոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ մեծ վարկ ունի։ Վարչական գործերու համար կարող պաշտօնատար մըն է։ Լրագրական թղթակից մը որ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի ներկայացած էր, սապէս կը խօսի։

«Հիւսէյին Հիլմի փաշա շատ բարեկիրթ է։ Ռումէլիի Նահանգաց մէջ գործադրուող բարենորոգումներու մասին ըսաւ թէ ոստիկանները, ոստիկան-զինուորները եւ տուրքերու նկատմամբ ձեռք առնուած նոր միջոցներէն զատ, հանրային կրթութեան համար ալ կարեւոր կարգադրութիւններ եղած են։ Երկրագործութիւնն ալ հիմնովին պիտի բարեկարգուի։ Հիւսէյին Հիլմի փաշա յայտարարեց թէ Ռումէլիի Նահանգաց մասին կայս. Իրատէով սահմանուած բարեկարգական միջոցները կատարելապէս պիտի գործադրուին՝ կայս. բարձր հաճոյութեան համաձայն։»

—Կ. Պոլսէն ղրկուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Հիւսէյին Հիլմի փաշայի մէկ տեղեկագրին վրայ, կայս. Իրատէ մը հրամայուած է Ռումէլիի Նահանգաց կեդրոններուն մէջ առեւտրական սենեակներ հաստատել՝ գաւառակներու մէջ ալ մասնաճիւղեր ունենալով։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ, կ'ըսէ Մալիւմաթ, հետեւեալը կը հեռագրեն Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէի.— Նովոյէ Վրէմիա խօսելով Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետներուն վերջերս ըրած յայտարարութեանց վրայ, կը յարէ թէ անոնք կը հաստատեն վերջերս Ռուսիոյ կողմէ հրատարակուած Պաշտօնական Զեկոյցը. ուստի այդ յայտարարութիւնները շատ նպաստաւոր ազդեցութիւն պիտի ունենան ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ Ռուս թերթը կը յարէ թէ Ռումէլիի Նահանգաց համար կայս. Իրատէով գործադրուող բարեկարգական միջոցները օսմ. հպատակներու բոլոր դասակարգերուն համար օգտակար պիտի ըլլան, ինչ որ մեծ գոհունակութիւն կը պատճառէ ամէն կողմ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՐՊԻԱ.— Բարիզի սերպիական նոր դեսպան Պ. Սթէֆան Պոսքովիչ, Կոլուայի խմբագիրներէն մէկին հետ տեսակցած պահուն, յայտարարեր է թէ Սերպիա ամէն կերպով կը ջանայ աւելի եւս ամրապնդելու օսմ. կառավարութեան եւ դրացի միւս տէրութեանց հետ ունեցած յարաբերութիւնները, նաեւ պահպանելու խաղաղութիւնը։ Դեսպանը յարեր է նաեւ թէ Ռումէլիի Նահանգաց համար գործադրուող բարեկարգական միջոցները օսմ. հպատակներու ամէն դասակարգերուն անդորրութիւնը ու երջանկութիւնը կ'ապահովեն։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ կուսակալութեան հրամանով տրուեցաւ ազատ արձակել հոն բանտարկուած քանի մը Պուլկարներ։ (Սէրվէթ)

ԱՆԾՈՒԽ ՎԱՌՕԴ.— Սպարապետի Դուռը, կ'ըսէ Սէրվէթ, 270,000 քիլօ անծուխ վառօդ յանձնարարած է։

ՍՈՖԵԱՅԻՆ առնուած լուրերու նայելով, նորէն կարգ մը կասկածելի անձեր ձերբակալուեր են։ Ասոնց թիւը երեսունի կը հասնի։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Նոր տեղեկութիւններու նայելով, Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութիւնը Գոնիա-Էրէյլի գիծը Գարամանէն պիտի անցընէ։ Երկաթ գիծերը ժամը 80-90 քիլոմէթր արագութեամբ ընթացող կառախումբերուն տանելու չափ ամուր պիտի ըլլան. Գոնիայի եւ Էրէյլիի միջեւ 30 կայարաններ պիտի գտնուին։ Ամէն կայարան հեռագրի զոյգ թել պիտի ունենայ։ Ամէն օր Հայտար Փաշայէն եւ Էրէյլիէն ուղեւորի մէյ մէկ ու պէտք եղածին չափ ալ վաճառաբարձ կառախումբեր ճամբայ պիտի ելլեն։ Երկու օրը անգամ մըն ալ ճեպընթաց կառախումբեր պիտի երթեւեկեն այդ երկու կէտերուն միջեւ։ Զինուորական փոխադրութեանց համար մեծամեծ զեղչեր եղած են։ Ընկերութիւնը ամէն տարի հինգ հարիւր օսմ. ոսկի պիտի նուիրէ Համիտիէին Անկելանոցին։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԼՈՒԽ.— Յառաջիկայ շաբաթ օր, մարտ 1, ելմտական տարեգլուխ է՝ այսինքն 1319 տարուան առաջին օրը։ Բոլոր մաքսատանց մէջ ոչխարներ պիտի զենուին եւ բարեմաղթութիւններ պիտի ըլլան Վեհ. Սուլթանին համար։ Յետոյ պիտի սկսին նոր տարուան գործառնութիւնները։ Մաքսային վերատեսչութիւնը պատրաստած է 1318 տարուան գործառնութեանց մէկ տեղեկագիրը, որ Բ. Դրան պիտի մատուցուի։

—Գաւառներու մաքսատանց մէջ ալ նոյն արարողութիւնները կատարուելով 1318 տարուան հասոյթներուն քանակութիւնը հեռագրով պիտի տեղեկագրուի մաքսային վերատեսչութեան։

—Զինարանի ու ծովի վարչութիւններուն մէջ ալ միեւնոյն արարողութիւնները պիտի կատարուին։ Նոյն օրը, ըստ սովորութեան, արարողութեան մասնակցող անձերու ներկայութեանը պիտի կատարուի առաջին անգամ բերուած ձուկերու աճուրդը։

ՀԻՍԱՐ հեծելազօրանոցին յատուկ հազար երեք հարիւր ձեռք փոկեր կը շինուին դեղին փայլուն կաշիէ ու զոյգ գիծով. ատոնց հարիւրը սպաներուն կը վերաբերին ու հազար երկու հարիւրն ալ զօրքերուն։ Այդ հեծելազօրանոցին համար 1500 նիզակներ ալ կը պատրաստուին, որոնք միւս հեծելազօրքերու նիզակներէն աւելի խոշոր են ու փայլուն. ծայրերն ալ դրօշակներ կան։

ՌՈՒՄԷՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Եանեայի ու Սելանիկի ռումանական վարժարաններուն մէջ առեւտրական թանգարաններ հաստատելով, Ռումանիոյ բոլոր արտադրութեանց նմոյշները պիտի ցուցադրուին։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ Խորհրդոյն Նոր Նախագահ Սիւրէեա պէյ որոշեց որ զեղծումի, գողութեան ու շահախնդրութեան համար պաշտօնանկ եղած մաքսային պաշտօնեաները եթէ նորէն պաշտօնի կոչուելու համար դիմում ընեն, անոնց աղերսագիրները մերժուին։ Պաշտօնի բարձրացում խնդրող պաշտօնեաներու մասին ալ քննութիւն կատարուի, եւ եթէ յոռի վարմունք մը չունենալնին հաստատուի, այն ատեն միայն պաշտօնի բարձրացում ունենան, իսկ հակառակ պարագային մերժողական պատասխան տրուի։

—Մաքսային կարգ մը պաշտօնեաներ որոնք իրենց յոռի ընթացքին համար հարցաքննութեան ենթարկուած են ու արդիւնքը տեղեկագրուած է, պաշտօնանկ պիտի ըլլան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Սուրհանդակ կ'իմանայ թէ Մանչէսթըրի ծանօթ հայ վաճառական մը սնանկացեր է, կարեւոր բացով մը։ Այդ լուրը մեծ ազդեցութիւն ըրած է հրապարակի վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Շթութկարթի Նեօէս Թակպլաթ Վիւրթէմպէրկի առեւտրական ու ճարտարագործական շրջանակներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն շահաստաններուն վրայ զորս Արեւելքի հրապարակները կ'ընծայեն անոնց։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ գերման առեւտրական Ընկերութիւն մը պիտի կազմուի՝ Թուրքիոյ հետ առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու՝ բոլորովին նոր հիման մը վրայ։ Այդ Ընկերութիւնը, որուն կեդրոնը Գերմանիոյ մէջ պիտի ըլլայ եւ գլխաւոր ճիւղը Թուրքիոյ մէջ, ուղղակի Արեւելք պիտի արտածէ գերման ճարտարագործութեան արտադրութիւնները։ Այդ նոր դրութեան համաձայն, Ընկերութիւնը գլխաւոր կեդրոններու մէջ միայնուն գործակատարներ պիտի ունենայ՝ ընդարձակ ձեռնհասութեամբ։ Շրջուն պաշտօնեաներու դրութիւնը պիտի ջնջուի, վասն զի օգտակար չի նկատուիր, որով միայնուն պաշտօնեաներու առաքումը աւելի նպաստաւոր պիտի ըլլայ. ատոնք պիտի ընտելանան երկրին լեզուին, սովորութեանց ու ժողովուրդին ճաշակին. նաեւ իրենց գործելու շրջանակը խիստ ընդարձակ պիտի ըլլայ։ Գերման թերթը կը յիշէ թէ Հայտար Փաշայի նաւահանգիստին շինութենէն առաջ, Բ. Դուռը արտօնութիւն տուած էր Անատոլուի երկաթուղիի Ընկերութեան՝ ուղեւորներ փոխադրելու Կ. Պոլսոյ եւ Հայտար Փաշայի միջեւ։ Գերման թերթը կ'առաջարկէ կալուածական պանքա մը հաստատել, ինչ որ շահաւոր պիտի ըլլայ, քանի որ Թուրքիոյ մէջ տոկոսին օրինական սակը հարիւրին ինն է եւ շատ մը պարագաներու մէջ մինչեւ հարիւրին տասներկու կը բարձրանայ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Գերմանիոյ համար շատ նպաստաւոր է Թուրքիոյ հետ առեւտրական աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատել։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.—Աթէնքէն կը գրեն Մոնիթէօրի.— «Հոս մեծ գոհունակութեամբ իմացուեցաւ այն լուրը թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է պատուանշաններ շնորհել Յունաստանի թագաւորին, գահաժառանգ իշխանին եւ նախարարապետին։ Այդ մեծարանքը կ'ապացուցանէ Վեհ. Սուլթանին ու Յոյներու թագաւորին միջեւ եղած բարեկամական սերտ կապերը, նաեւ պաշտօնական նշան մըն է Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց։ Ամենաջերմ ընդունելութիւն մը պիտի ըլլայ նոյն պատուանշանները յանձնելու պաշտօն ունեցող օսմ. արտասովոր պատուիրակութեան։ Կ'ըսուի թէ Ս. Փրկչի պատուանշանին առաջին աստիճանը պիտի տրուի Մեծ-Եպարքոս Ֆէրիտ փաշայի եւ օսմ. ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։»

ՊԱՐՈՆ ՖՈՆ ՌԻՄԷՆ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ դեսպանատան նոր խորհրդականը, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանը, առջի օրը, սեղան մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան դեսպանատան պաշտօնեաները եւ Վոթուր պահականաւին հրամանատարը ու սպաները։

ՏՈՒԹ. ՋԱՆՏԷՐ, Անատոլի երկաթուղիին ընդհանուր տնօրէնը, առջի օրը, Պէրլինէն ուղեւորեցաւ Արեւելեան Ճեպընթացով։

ՍԱԼՆԱՐԱՅԷՆ կը գրեն թէ այս տարուան ոչխարահամարի արդիւնքը եղած է 63,517 ոչխար, մինչդեռ անցեալ տարի 74,799 էր։ Այդ նուազման պատճառն է ոչխարներու եւ այծերու միջեւ ծագած ապրափոխիկ հիւանդութիւն մը, որ Բէշանի, Եօյրէգօլըի եւ Զօրլըի մէջ ալ գոյութիւն ունի։

ՄԷՔՔԷԷՆ առնուած լուրերու նայելով, հոն հասնող ուխտաւորներուն թիւն է երեք հարիւր հազար։

ԱԹԷՆՔԻ լրագիրները, ըսելով որ օսմ. կառավարութիւնը վաճառականներուն յանձնարարած է մասնակցիլ Աթէնքի մէջ մօտերս կազմուելիք վաճառականութեան, արհեստագործութեան ու գեղարուեստի ցուցահանդէսին, կ'ըսեն թէ այդ պարագան ալ նոր ապացոյց մըն է Թուրքիոյ եւ Յունաստանի միջեւ եղած բարեկամական յարաբերութեանց։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳԱՒԱՌԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունը ընդունեց առողջապահական ընդհանուր քննիչ Պոնկովսքի փաշայի առաջարկութիւնը, որով առ այժմ երկու բժիշկ ու ապանեխման երկու պաշտօնեայ պիտի ղրկէ Երուսաղէմ, Զատկի առթիւ հոն երթալիք ուխտաւորներու առողջապահական վիճակին վրայ հսկելու։ Պոնկովսքի փաշա ալ իր հետեւորդներով տասնըհինգ օր ետքը Երուսաղէմ պիտի երթայ։

ԱՆԱՏՈԼԻԻ երկաթուղիին 8րդ. շաբթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմէթրի համար եղած է՝ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմէթր) 9,500 ֆր. Նախորդ տարիէն 4,941 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 3,896։ Էսկիշէհր–Գոնեայի գիծ (445 քիլոմէթր) 4,787, անցեալ տարիէն 2,446 պակաս եւ միւս շաբաթներէն ալ 1,542 ֆր.։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ նախնական դատարանի պաշտօնական ճիւղին նախորդ նախագահ Խալիս Էշրէֆ էֆ., որ տասը օր առաջ Կ. Պոլիս եկած եւ քանի մը օրէ ի վեր ալ հիւանդ էր, երէկ մեռաւ։

ԶԲՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ.—Աւկուսթա Վիքթորիա շոգենաւը Կ. Պոլսէն չմեկնած, կայս. Իրատէի մը համաձայն, Հաճի Պէքիրի խանութէն հինգ հարիւր օխա շաքար գնուելով նոյն շոգենաւը ղրկուեցաւ, զբօսաշրջիկներուն համար։

—Արկոնոր շոգենաւը, ուր 150ի չափ զբօսաշրջիկներ կային, երէկ, Իզմիր ուղեւորեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվը Ապտինի պալատին մէջ ութսուն հոգինոց սեղան մը տուեր է Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանին ու եղբօրը ի պատիւ։ Ներկայ գտնուեր են նախարարները, ընդհանուր հիւպատոսները եւ գերման գաղթականութեան երեւելիները։

ՏՈՔԹ. ՄԱՐՔ, գերման մասնագէտը, որ ծովային նախարար Հասան փաշան դարմանելու համար Կ. Պոլիս եկած էր, առջի օրը Վուլտինկէն ուղեւորեցաւ։

ԹՐԱՄՈՒԷԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը նկատելով որ Թրամուէի Ընկերութիւնը իր յանձնառութիւններէն մէկ քանին չի գործադրեր, տեղեկագրեց Բ. Դրան՝ պարտաւորել նոյն Ընկերութիւնը յարգելու իր յանձնառութիւնները։

ԼՈՅՏԻ Քասթոռէ շոգենաւը Յաֆֆայի առջեւ մշուշի առթիւ քարի զարնուելով սկսեր է ջուր առնել. Նաւապետը ընկղմելէ ազատելու համար, խրեցուցեր է զայն։ Էսբէռօ շոգենաւը որ Սամսոն կը գտնուէր, հեռագրական հրամանի մը վրայ հոն փութացեր է, բայց հարկ եղած միջոցները չունենալով՝ չէ կրցեր զայն ազատել, միայն փոխադրեր է ապրանքները՝ 100,000 ֆր. արժողութեամբ։ Ուրիշ շոգենաւեր ղրկուած են, ազատելու Քասթոռէն որ վտանգաւոր վիճակի մէջ կը գտնուի։ Քասթոռէ մարտ 7ին (Ն. Տ.) Տրապիզոնէն ճամբայ ելած էր դէպ ի Կ. Պոլիս։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿԻ ՍՆՏՈՒԿԸ.— Իսքէնտէրունի, Պէրութի, Պաղտատի, Էրզրումի ու Բրէվէզայի կեդրոններու ու շրջականներու մաքսատուներուն մէջ մաքսի փոխարէն առնուած ապրանքները, ըստ օրինի աճուրդի դրուած են, զինուորական հանգստեան թոշակի Սնտուկին յանձնել ամսականներու «քուբոն»ներուն փոխարէն ծախուելու համար։ Գտնող ալ ներկայացած է հարիւր ղրուշ արժող իւրաքանչիւր ապրանքի չորս հարիւր ղրուշի «քուբոն» ու «սանտըք սուրէթի» տալու համար։ Ուստի չորս հարիւր ղրուշէն աւելի «սէրկի» ու «սուրէթ» տալ ուզողները պարտաւոր են փետրուար 13էն սկսեալ ամէն օր, դադարի օրերէն զատ, դիմել նոյն Սնտուկին վարչական Խորհուրդին։

Երկու վարժ ԳՐԱՇԱՐԻ պէտք կայ։ Դիմել «Արեւելք»ի գրաշարապետին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին՝ Կրօնական Ժողովէն Տ. Կարապետ Ա. քահանայ Սամաթալեան. իսկ Քաղաքական Ժողովէն Վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Գրիգոր էֆ. Խորեան, Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Միհրան էֆ. Սեթեան եւ Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան։ Ատեանը բացուեցաւ ժամը չորսին։

Ժողովը յարաբերական գործերու վրայ խորհրդակցութիւններ կատարելով, Ս. Պատրիարքը տեղեկութիւններ հաղորդեց անոնց նկատմամբ, ի մէջ այլոց վարժարաններու արտօնագրի խնդրին համար կրթական Վսեմ. նախարարին հետ իր ունեցած տեսակցութեան արդիւնքը։

Ս. Պատրիարքը Ժողովին հաղորդեց թէ Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը ապաքինած ըլլալով՝ վերստանձնած է իր պաշտօնը։ Ժողովը գոհունակութիւն յայտնեց այս առթիւ։

Ժողովը քննելով իր սեղանին վրայ ղուած գիրերը՝ Պատրիարքարանի Ա. րծակատարութեան ընտրելի ներկայացներու կողմէ մատուցուած, Քաղ. Ժովոյ յառաջիկայ նիստին վերապահեց նոնց նկատառումը։

Ժողովը որոշեց հրահանգ տալ Տնտեսական Խորհուրդին եւ Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէսզի հոգածու գտնուին ազգ. լուածներու ապահովագրութեան մասին։

Կը լսենք թէ Պատրիարքարանի Ա. րծակատարութեան պաշտօնը պատուաւոր կերպով եւ առժամապէս վարել պիտի նձնուի Սահակ էֆ. Ղազարոսեանէ։

—Նպաստից Յանձնաժողովը հրաւիրուած է վաղը առաւօտ գումարուիլ Ղալաթիոյ Խորհրդարանը, Ս. Պատրիարքին նախագահութեամբ։

—Ասկէ 22 տարի առաջ բնիկ Օրթաքէօյցի Գրիգոր էֆ. Տէյիրմէնճեան որ աւելի ծանօթ էր «Քանունի Գրիգոր» անունով, 1881 նոյ. 6 թուակիր կտակագրով մը Օրթաքէօյ, Զըֆթլիք փողոց, իր թիւ 18 տունը կը կտակէ Կէտիկ Փաշայի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ, պայման դնելով որ ցորչափ ինք կենդանի է, այդ տան բացարձակ տէրը ըլլայ եւ իր մահուընէն վերջը այդ տան վարձքը ստանայ իր կինը, տիկին Թագուհի Տէյիրմէնճեան եւ իր կնոջ մահէն վերջն ալ թէ՛ այդ տունը եւ թէ՛ տանը մէջ գտնուած բոլոր գոյքերը եւ կարասիները մնան Կէտիկ Փաշայի եկեղեցիին. կտակարարը տան ֆէրաղի եւ այլ գործողութեանց օրինական ծախքերուն համար հարկ եղած դրամն ալ ձգած է։ Գրիգոր էֆ. ասկէ առաջ մեռած ըլլալով, տան վարձքը կինոջը կը մնար եւ վերջերս կինն ալ մեռած ըլլալով օրինական գործողութեան համար Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացուցիչներ կ'երթան կնքելու համար տան գոյքերը։ Բայց կինը Հայ–հռոմէական հասարակութեան պատկանելուն, տեղւոյն Հայ–հռոմէական եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին կողմէ հանգուցելոյն յուղարկաւորութիւնը կատարուելով, կարասիները կնքել տալու մասին առարկութիւն կ'ըլլայ թէեւ, բայց կտակարարին կամքը բացատրուած ըլլալով կտակագրին մէջ, հարկ կ'ըլլայ որ Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ կնքուի։ Կտակագիրը երեք օրինակ պատրաստուած է, որուն մէկը հանգուցելոյն սնտուկէն ելած է, միւսը Պատրիարքարան կը մնայ եւ մէկ օրինակն ալ Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդարանը կախուած է։ Կտակագիրը՝ թէ՛ Օրթաքէօյի եւ թէ Կէտիկ Փաշայի այն ժամանակուան Թաղ. Խորհուրդներուն կողմէ վաւերացուած եւ Պատրիարքարանի կողմէ ալ հաստատուած եւ օրինաւոր կերպով պատրաստուած ըլլալով, ո եւ է առարկութեան տեղի չէ մնացած եւ Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ այսօր կամ վաղը հարկ եղած անձերը Օրթաքէօյ ղրկուելով, գոյքերը եւ կարասիները պիտի փոխադրուին Կէտիկ Փաշայի եկեղեցին։

—Ս. Պատրիարքը նախընթաց օր Ներքին Գործոց նախարարին ապարանքէն վերադարձին, Գուրուչէշմէի եկեղեցին երթալով այցելութիւն տուաւ Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոսին։

—Կովկասի Պիատիգորսք քաղաքին քանի մը ազգայիններ հանգուցեալ Դր. Զանշեանցի յիշատակին քանի մը աղքատ տղաք պահելու համար, 300 րուպլի հաւաքելով Պատրիարքարան ղրկեր են։

—Պատրիարքական կոնդակով՝ Պանտրմայի մէջ Թաղ. Խորհուրդ մը կարգուած էր, բայց յիշեալները յանձն չէին առած այդ պաշտօնը։ Տեղւոյն Առաջնորդական Փոխանորդ Տ. Պետրոս քհ.ի թախանձանքներուն վրայ հինգ հոգի յանձն առեր են նոյն պաշտօնը ստանձնել։

—Ղալաթիոյ Նախակրթարանի աշակերտները իբր Յիսուս Մանուկի նուէր 84 ղրշ. հաւաքելով Պատրիարքարան ղրկեր են։

—Արաբկիրի բարեխնամ Առաջնորդ Մուշեղ վարդապետ Սերոբեան վիճակային եւ անձնական ինչ ինչ գործերու կարգադրութեան համար մտադիր է մայիսի սկիզբները Պոլիս գալ։

—Գասըմ Փաշայի Ս. Յակոբ եկեղեցին Նորոգումը աւարտեցաւ Սմբատեան էֆ.ի ծախքով, որ մտադիր է այդ աղքատիկ Թաղին վարժարանն ալ նորոգել։

—Խարբերդի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վ. Գալըպքճեան տեղւոյն եկեղեցական, բարոյական եւ կրթական կարօտութիւնները մատնանիշելով կարող եւ հմուտ վարդապետի մը առաքումը խնդրած է իբր Առաջնորդական Փոխանորդ։

—Սելանիկի հոգեւոր հովիւ Տ. Մկրտիչ քահանայ Զըլղատեան, փետր. 23ին ճամբայ ելած է դէպ ի Մանասթըր, տեղւոյն պանդուխտ Հայերը հոգեւորապէս մխիթարելու համար։

ԲԵՐԱՅԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Երկրորդ ցուցակ

Գումար նախորդ հաշուեցուցակին 740^{7} ղրշ.—Գեր. Տ. Հմայեակ Եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Տիկին Ս. Պալըեթեան, Տիկին Աւթինէ Կիւմիւշկերտան, Տիկին Գափամաճեան, Գրիգոր էֆ. Եազըճեան, Զենոբ պէյ Մէրհամէթճեան, Արտաշէս էֆ. Ֆնտըգլեան, Տիկին Նեվրուզ, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան, Տօքթ. Վարդազարեան, Սարգիս էֆ. Սիմոնոֆ, Եաղուպ էֆ. Նշաստաճեան, Տիկին Տ. Տէր–Ներսէսեան, Օրիորդ Արթինօֆ, Նշան էֆ. Փէշտիմալճեան, Գասպար էֆ. Տիլսիզեան, Տօքթ. Տաղաւարեան 54ական։— Տիկին Ս. Թաշճեան, Տիկին Յ. Կիւմիւշկերտան, Տիկին Գ. Աստուածատուր, Տիկին Մ. Ունճեան, Տիկին Թիւլպէնտճեան, Տիկին Հռիփսիմէ Նորատունկեան, Տիկին Վահան, Տիկին Կիւլպէնկեան, Տիկին Ինճիրճեան, Տիկին Էլպիս Նշաստաճեան, Գարեգին էֆ. Մոլտավաք, Բիւզանդ էֆ. Բէշեան, Վրոյր էֆ. Յովհ. էֆ. Պօյաճեան, Թումիկ էֆ. Սուքէնեան, Տիրան էֆ. Միսքճեան, Պետրոս էֆ. Քիւրքճիխանլեան, Միհրան էֆ. Զօպանեան, Տօքթ. Սեւեան փաշա, Տօքթ. Տիգրան փաշա Պալաեան, Պետրոս էֆ. Լաթիֆեան, Գարեգին էֆ. Պաղտատլեան, Սոխիան էֆ. Թօքաթլեան, Տիկին Ագնիւ Աստարճեան, Տիկին Կ. Խօրասանճեան, Տիկին Պօշնաքեան, Տիկին Աննիկ Համամճեան, Տիկին Թնկրեան, Տիկին Գ. Գաբրիէլեան, Տիկին Սամանճեան, Աղեքս. էֆ. Փանոսեան, Տիկին Վարժապետեան, Տիկին Ն. Զորաճեան, Տիկին Ս. Քէմհաճեան, Տիկին Էնֆիյէճեան, Մարտիկ էֆ. Միսքճեան, Համբարձում էֆ. Մէնդիլճեան, Տիկին Վ. Թիւրապեան, Տիկին Տրդատ Փափազեան, Տօքթ. Սեղբոսեան, Տիկին Նիկողոսեան, Տիկին Հայկանոյշ Զալուքճեան, Տիկին Վ. Թորգոմեան, Արշակ էֆ. Ունճեան, Յովհ. էֆ. Բէօլէճեան, Խաչիկ էֆ. Շահպազ, Կարապետ էֆ. Տաշճեան, Դանիէլ էֆ. Հանէսեան, Այրի Տիկին Մսերեան, Մաքսուտ էֆ. Հարէնց, Ոմն 40ական։— Պօղոս էֆ. Քէրէստէճեան 30, Տիկին Միհրան Միսաք, Տիկին Չիլինկիրեան, Տիգրան էֆ. Տէր–Ներսէսեան 27ական։ Գումար 10,436 ղրշ.։

* *

Բերայի Աղքատախնամը ներկայիւս կը փութայ ծանուցանել թէ՛ արդուկի ծանօթ վարպետ Յարութիւն էֆէնտի Գաթըրճեան արդուկի եւ լուացքի գործարան մը բացած է ի Բերա, Թագսիմ փողոց, թիւ–19։ Նոյն վարպետը իր խնամեալ աշխատութեամբ, մաքրութեամբ եւ չափաւոր գիներով իրեն դիմողները գոհացնելու առաջադրութենէ զատ, Աղքատախնամիս շահաբաժին մը նուիրելու ինքնայօժար եւ գովելի յանձնառութիւնն ալ ունեցած է։

Ուստի, Աղքատախնամս հրաւէր կը կարդայ բարեսէր ազգայնոց քաջալերել զինքը իր ձեռնարկին մէջ, որով միանգամայն սատարած պիտի ըլլան Աղքատախնամիս նուիրական գործին։

Ի դիմաց Աղքատախնամի
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
ՏՈՔԹ. Տ. ՔԱՐԱՄԱՃԻ — ՏՈՔԹ. Տ. ԱՃԸՄԵԱՆ

14—15

ԴԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Բարեպաշտ ոմն յանուն Որբանոցիս մէջ պատսպարուած որբուհիներուս 2 օսմ. ոսկի շնորհեց, Ատարազարէն Գրիգոր էֆ., Ոսկանեան Փիլիպոս էֆ. Գասապեանի ամուսնութեան առթիւ մէկ օսմանեան ոսկի, Բիւզանդիոն լրագրոյ միջոցաւ։ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան մէկ տարուան համար Բիւզանդիոն լրագիր՝ եւ Օր. Արուսեակ Ֆրենկեան մէկ տարուան համար Սուրհանդակ լրագիր։ Պ. Պոլէնց էֆ. 6 աշխարհագիր։ Օր. Նոյեմի եւ իր եղբայրը՝ Վրթանէս էֆ. Գաթըրճեան Բարեկենդանի առթիւ երկու թէփսի բաքլաւա ղրկեցին որբանոց։ Բարեպաշտ ոմն 10 ղրուշ։ Բարեսէր նուիրատուաց խորին շնորհակալութիւններս կը յայտնեմ։

Մնամ խորին յարգանօք
Մայր Դալֆ. որբանոցի
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՅՐԱՊԵՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆ
Խասգիւղ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՀԱՅ ԳԱՒԱՌԱԲԱՐԲԱՌԸ

Արեւելեան Մամուլ շաբաթաթերթի 4րդ թիւին մէջ Գազանճեան Յովհաննէս էֆ.ի մէկ քննադատականը կարդացինք մեր «Հայ բառանմոյց»ին վրայ, որով կը հաստատէ նոյն հրատարակութեանս օգտակարութիւնը եւ կարեւորութիւնը։

Շնորհակալութիւն բանասէր էֆ.ին, որ մեր հրատարակած 2000էն աւելի բառերուն մէջէն 80ի չափ բառեր՝ ծանօթ եւ գրականացած անուանած է։ Սակայն դեռ անոնք ընդհանրացած չըլլալուն, հարկ համարած ենք զետեղել իրենց կարգին։

Եւդոկիոյ գաւառաբարբառի հաւաքիչը՝ «Բառանմոյց»ի 50 բառերն ալ՝ օտարամուտ գտած, որոնք ըստ մեզ, տարակուսական են։ Բայց եթէ նոյն իսկ օտարամուտ ալ ըլլան, զայնս վտարելը՝ գործին արժէքը չի նուազեցներ։

Բառանմոյցը, ինչպէս ըսած ենք, հրաւէր մըն է անոնց, որոնք դիւրութիւն ունին գաւառական բառերը հաւաքելու, որոնցմէ պիտի քաղենք մատենագրական գոհարներն ու լեզուաբան մարգրիտները, ինչպէս շեշտած է արդէն գրադատը Բառանմոյցէն առաջ բերելով դեղձենիկ եւ կարգ մը նոր բառեր։

Թէ այդ բառերը՝ ո՛ր գաւառին կը վերաբերին,— արդարեւ մենք ալ զանոնք նշանակելու պէտքը զգացինք մեր հրատարակութեան միջոցին։ Բայց դժբաղդաբար զանոնք մեր հաւաքած ատենը, անտես էինք ըրած։

Գաւառական բառերու հետամտութիւնը, վերջին տարիներու ձեռնարկ մը չէ՝ այլ շատ կանուխէն ջանացուած գործ մը, իբրեւ հայերէնագիտութեան վերաբերեալ մէկ ճիւղը։ Գոլով բառերու այբուբենական դասակարգին, վերջէն կարգի դրած ենք զանոնք, բառին արմատը հիմ բռնելով։

Երբ Գազանճեան էֆ. ուշադրութեամբ քննէր մեր այդ աշխատութեան ձեւը, ո՛չ թէ իբրեւ թերութիւն մը պիտի նկատէր, այլ թերեւս գնահատելի ծառայութիւն մը ու նորութիւն մը ընդունէր, քանի որ ցարդ հրատարակուած նմանօրինակ բառացուցակներուն մէջ՝ այդ չափազանց յոգնեցուցիչ աշխատութեան գրութեամբ ոչ ոք պատրաստած էր բառանմոյց մը։

Ա. Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պալեան ապահովագրական Ընկերութեան գրասենեակները յառաջիկայ մարտ 1ին պիտի փոխադրուին Կալաթա, Թոփթաբրանի խանի առաջին յարկը, Վոյվոտա փողոց, Օսմ. Կայս. Պանքային դիմաց։

8—20

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՕՆՍԹԱՆԹԻՆՕՓԼ)

ԲՕՐԹԻՉԻ, 10 մարտ.— Վէզուվ բորբոքած է։ Կրակի ահարկու սիւներ կը ժայթքէ. նաեւ մեծ քանակութեամբ շոգի։ Ստորերկրեայ աղմուկներ կը լսուին. նաեւ երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ կը զգացուին։

ՆԱԲՕԼԻ.— Առջի գիշերը Հռոմ-Նաբոլիի վաճառաշարք կառախումբ մը գիծէն ելաւ Ռոքքասէքքայի եւ Իզոլէթայի կայարաններուն միջեւ։ Քանի մը վակոններ խորտակուեցան եւ պաշտօնեաներէն տասը հոգի մեռան։

ՊՈՒՔՐԷՇ.— Նախարարապետ Պ. Սթուրձայի ծննդեան 70րդ տարեդարձին առթիւ, Կարոլ թագաւորը խիստ ջերմագին շնորհաւորական նամակ մը ուղղեց անոր։

ՎԻԷՆՆԱ.— (Պաշտօնական).—Ֆրանց-Եոզէֆ կայսրը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Պ. Սթուրձայի՝ ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ԲՐԱՀԱ.— Աշի մէջ երէկ ալ կրկնուեցան երկրաշարժի ցնցումները։ Մինչեւ կէս գիշեր չորս ցնցումներ պատահեցան, բայց ամէնքն ալ թեթեւ էին։ Կէս գիշերէն մինչեւ ժամ 9 նոր ցնցում չզգացուեցաւ։

ԿՐԱՅԼԻՑ.—Երէկ, մինչեւ կէս գիշեր, երկրաշարժի նոր ու թեթեւ ցնցումներ զգացուեցան։ Առտուն որ եւ է ցնցում չպատահեցաւ։

ՏՐԻԶՏԱ.— Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց չհրատարակել մասնաւոր ատեանին վճիռը՝ Սաքսոնիոյ իշխանին ու իշխանուհիին ամուսնալուծումը վճռելու համար, վասն զի Լուիզ իշխանուհին բողոքած է այդ հրատարակութեան դէմ։

ՀՌՈՄ.—Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Սթէֆանի գործակալութեան թէ Ռուսիոյ կայսեր Հռոմ կատարելիք ուղեւորութիւնը աշնան տեղի պիտի ունենայ։

—Լոնտոնէն կը հեռագրեն Սթէֆանի գործակալութեան թէ Անգլիոյ ու Բորթուկալի միջեւ եղած վէճը, հարաւային Աֆրիկէ իրենց ստացուածներուն սահմանները գծելու մասին, Իտալիոյ թագաւորին իրաւարարութեանը ենթարկուած է։

ՆԻՒ–ԵՈՐՔ.—Օրլէանի մօտ (Նիւ–Եորք) քարիւղ բեռցած կառախումբ մը ընդհարումի մը հետեւանքով բռնկած ըլլալով, դէպքին վայրը մեծ բազմութիւն հաւաքուած էր։ Քարիւղի ամանները պայթելով շատ մարդեր մեռան։

ՉԷԹԻՆԷ.—Սեւ Լեռան իշխանը Տանիլօ պատուանշանին առաջին աստիճանը տուաւ Շքոտրայի կուսակալ Շաքիր փաշայի։ Սպայ մը Շքոտրա պիտի ղրկուի, յանձնելու այդ պատուանշանը։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՓԱՐԻԶ, 10 մարտ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, այսօր, մեծ բազմութիւն կար։ Դեսպանական մարմինը ամբողջովին ներկայ էր։ Արտաքին քաղաքականութեան, գաղթին եւ միջազգային գործերու վերաբերեալ բոլոր հարցապնդումներու վիճաբանութեանց համար սահմանուած օրն էր։ Պ. Պ. Միլվուա, Պէրրի ու Տըլաֆոս խօսելով խստիւ քննադատեցին Պ. Տէլքասէն։ Վիճաբանութիւնները վաղը պիտի շարունակուին։

ՄԱՏՐԻՏ.— Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց Խորհրդարանը լուծել մարտ 20ին, Նոր ընտրութիւնները ապրիլ 19ին պիտի կատարուին. Ծերակուտական ընտրութիւնները մայիսին պիտի սկսին։

ՀՌՈՄ.— Մածծինիի մահուան տարեդարձին առթիւ, անոր դրուատիքը եղաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ։

ՆԻՒ–ԵՈՐՔ.— Քարիւղ բեռցած կառախումբ մը բռնկեցաւ։ Աւազան-վակոնները պայթեցան, 25 հոգի սպաննուեցան. 40 հոգի վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Թագաւորը ու Թագուհին պարահանդէս մը տուին իրենց ամուսնութեան 40րդ տարեդարձին առթիւ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը որոշեց գահաժառանգ իշխանը Սէն-Լուիի ցուցահանդէսը ղրկել։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ Է. թագաւորը նորէն հիւանդացաւ։

ՀՌՈՄ.—Վէզուվի բորբոքումը հետզհետէ աւելի սպառնալից կը դառնայ։

ՔԱՐԱՔԱՍ.—Վենեզուէլայի կառավարութիւնը փակել տուաւ իր բոլոր նաւահանգիստները, որպէս զի ըմբոստներուն համար զէնք եւ ռազմամթերք չներածուին։ Այս միջոցը մեծ դժգոհութիւն պատճառած է, օտար պետութեանց վաճառականութեան հակառակ ըլլալուն համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 25 Փետրուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Օ. Ո.	32	23 1/2
Ամենէն բարձր գին	»	32	28 1/2
Ամենէն վար գին	»	32	23 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի գաղ.	ֆր.	123	62
Ամենէն բարձր գին	»	123	87
Ամենէն վար գին	»	123	62

ԲԱՑՈՒՄ 26 Փետրուար

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեր. Դ.	Ք. Կ.	32	23
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	123	12
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—

Թուէտի Ժէնէրալ Օսմ.	—	—
Պօս. Օսմ. Շիմէն է Վալէօռ	0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.	4	22
Թրամուէյ բաժնեթուղթ	6	05
» ժուիսանս	1	65
» պարտաթուղթ	493	—
Քառսոփ Կ. Պոլսոյ	496	—
Թրանսվալ	144	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	266	23
Լավրիոն	87	—
Անատոլըի Երկաթուղի բաժնեթուղթ	12	57
« պարտաթուղթ «	527	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	15
» » » չէք	»	110	38
Փարիզ » »	ֆր.	22	67
» » » չէք	»	22	63 3/4
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	06

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բոլ էմբէրիալ	»	99	10
Քրիմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Մէթալիք	»	—	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Մարտ

Անգլիական Քոնսոլիտէ	91	37
Օսմանեան Թանզ սէրի Բ.	60	25
» » » Գ. բաց.	29	63
» » » Դ. գոց.	29	63
Օսմանեան Պանքա	14	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մօնոբոլ	44	—
Պուլկարական 1888	22	—
Էժիբսիէն Ունիֆիէ	107	37
Տոմինիալ	105	—
Թրանսվալ	5	'6
Ալտին Երկաթուղի	14	—
Փոխանակագիր	25	37 1/2

ՓԱՐԻԶ, 10 Մարտ

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	15
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	29	5
գոց.	»	30	—
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	32	20
Օսմ. Հայս. Պանքա	ֆր.	603	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի Երկաթուղի	»	126	—
Օսմ. Մաքսատուն	»	480	—
Օսմ. Ռէժի	»	372	—
Բրիօրիթէ Թիւթթ 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1130	—
Իտալական Ռանթ	»	102	45
Սպանիական արտաքին	»	91	62
Թրանսվալ	»	142	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	160
Դրամադրեայ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 10 Մարտ

Թուրքը	ֆր.	—	
Ռումէլի Երկաթուղի	»	131	20
Անատ. Երկթ. պարտաթուղթ	»	102	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	310

ՎԻԷՆՆԱ, 10 Մարտ

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	30
Ռումէլի Երկաթուղի	»	118	70
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ԲՐՈՒՔՍԷԼ, 10 Մարտ

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	29	75
Ռումէլի Երկաթուղի	124	50

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանրային Պարտքի Թաղեալ հասոյթներու ընդհ. տնօրէնութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու շահագրգռուողներուն թէ՝ Պէյ օղլի Մթերանոցներու անանուն ընկերութիւնը վճարած է դրօշմաթուղթի տուրքը իր դրամագլուխը կազմող 50,000 անգլ. ոսկիին, որ բաղկացած է իւրաքանչիւրը 1 անգլ. ոսկինոց 50,000 բաժնեթուղթերէ։ Ուստի այդ բաժնեթուղթերու տէրերը պէտք է ներկայանան Հանր. Պարտքի դրօշմաթուղթերու դրասենեակը, որ կը գտնուի Զկնարանին մէջ, որպէս զի առանց իրենցմէ ո եւ է ծախք պահանջուելու, դրօշմաթուղթը փակցնելու ձեւակերպութիւնը կատարուի։

8/21 մարտ 1903 1—3

* *

Հանր. Պարտքի Վարչ. Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ հարիւրին ½ տոկոս պիտի տրուի, օսմ. հանր. պարտքի քօնվէրթիօն եղած պարտաթուղթերուն 39 թիւ կտրօնին վրայէն։ Վճարումները պիտի կատարուին մինչեւ յառաջիկայ 1/14 օգոստոս կտրօնին վրայ նշանակած քաղաքներու մէջ։ Այդ թուականէն յետոյ Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուին։

2—7

* *

Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանը մտնել փափաքողներուն թէ վարժարանին բացումը տեղի պիտի ունենայ 1903 (1319) մարտ 22ին (Ապրիլ 4)։ Ընդունելութիւնները հետեւեալ պայմաններով տեղի պիտի ունենան։

Վարժարան մտնել ուզողները պէտք է առ նուազն 18 տարեկան ըլլան. բացառութիւն չըլլար։ Ընտրելիները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի անցնեն. 1. Թուաբանութիւն. 2. Երկրին մէջ խօսուած մէկ լեզուն գրել գիտնալ։

Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով տեղի պիտի ունենան։ Շերամաբուծական վարժարանը ընդունելիք աշակերտներուն թիւը միայն 30 հոգի նշանակուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ընտրուին քննութեանց մէջ ընտրելիներու շահելիք թիւերուն կարգին համաձայն։ Հետեւաբար վարժարան մտնել փափաքողները նշանակուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին, եւ քննման օրը ներկայանան, իրենց ծննդեան վկայագրով եւ բարի վարքի վկայականով մը։ Բ. տարեշրջանի աշակերտներուն ալ կը ծանուցուի թէ պէտք է վարժարանը գտնուին երկուշաբթի օրը, 24/6 ապրիլ 1903 (1319). իրենց դասերը պիտի վերսկսին միեւնոյն օրը, ճիշդ ժամը 6ին (Ը. Թ)։

* *

ԱԶԴ.— 1903 մարտ ամսուան, այն է ոգելից ըմպելիներու տուրքին առաջին մասնաւճարի պայմանաժամը մօտենալուն հետեւանօք, Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան ընդհանուր տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պոլսոյ եւ արուարձաններու մէջ ոգելից ըմպելիներու վաճառումովը զբաղողներուն թէ՝ կանոնագրին 12րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն, պէտք է ներկայ փետրուար ամսոյ միջոցին ներկայանան ոգելից ըմպելիներու Պոլսոյ Տեսչութեան, որ կը գտնուի Զկնարանի նոր շէնքին վերի յարկը, ստանալու համար իրենց արտօնագիրը, համաձայն նոյն կանոնագրին 10րդ յօդուածին։ Անոնք որ մինչեւ մարտ 1 վերոյիշեալ Տեսչութեան չեն ներկայանար, օրինական պատժի պիտի ենթարկուին։ 9—10

3/16 փետր. 1903

* *

Շերամաբուծական հսկողներու ընտրութեան համար, անցեալ հոկտ. 28ին (Ը. Ե.) երկրագործական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ բացուած մրցումին մէջ 12 պսակաւորներ ընդունուած էին։ Արդ, Օսմ. Հանր. Պարտքի Ընդհ. տնօրէնութիւնը անբաւական գտնելով այս թիւը, կը ծանուցանէ շահագրգռուողներուն թէ՝ շերամի հունտերու պատրաստութեան եւ վաճառման մասին դրութիւն ունեցող եւ Կայս. Իրատէով վաւերացուած 1318 մայիս 12ի կանոնագրին Ա. յօդուածին երրորդ հատուածին տրամադրութեան համաձայն, Կ. Պոլսոյ մէջ նոր մրցում մը պիտի բացուի, որուն պիտի կրնան մասնակցիլ մասնագէտ գործակալներ, որոնք, քննութենէ ետքը, գաւառներու մէջ շերամաբուծութեան հսկող պիտի անուանուին, եւ պիտի զբաղին նաեւ մասնաւորապէս քոնթրոլ ի գործ դնելով շերամի հունտերու պատրաստութեան եւ շերամ հասցնելուն վրայ։

Վերոյիշեալ մասնագէտ–գործակալները, որոնց թիւը պէտքին կախում պիտի ունենայ, պիտի ստանան 600 ղր.ի ամսաթոշակ մը, ինչպէս նաեւ իրենց տեղափոխութեան ծախքերը։ Ընտրելիները պարտին ի ձեռին ունենալ Օսմ. Կայսրութեան երկրագործական վարժարաններէն մէկուն եւ կամ Պրուսայի Շերամաբուծական վարժարանին կողմէ տրուած վկայական մը, եւ պէտք է քննութիւններ տան ընդհանրապէս հունտերու պատրաստութեան եւ շերամներու բուծման տեսական եւ գործնական եղանակներուն, ինչպէս նաեւ թթաստաններ հաստատելու եւ թթենիներու ենթարկուած հիւանդութեանց վերաբերեալ խնդիրներու մասին։ Մրցումի մասնակցողներէն անոնք որ գոհացուցիչ քննութենէ մը ետքը ընդունուին, պարտաւոր պիտի ըլլան կատարելու բոլոր վերոյիշեալ պաշտօնները՝ ո՛ւր որ ղրկուին։ Փափաքողները պէտք է իրենց խնդրագիրը իրենց ունեցած վկայականին հետ՝ ուղղեն Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհ. տնօրէնութեան, Կ. Պոլիս, ուր պարտին գտնուիլ, 1903 փետր. 15/28ին, երբ տեղի պիտի ունենան քննութիւնները։

3/1 փետր. 1903 5—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

4% օսմ. փոխառութեան փոխարկեալ պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ մարտ 1/14էն սկսեալ, նոյն պայմանաժամին առարդող թիւ 39 կտրօնին վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղին մէջ, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ 2ուկէս, կէս օրէն յետոյ, ամէն օր, բայց ի կիրակէն. իսկ ուրբաթ օրերը՝ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Պայմանաժամներէն աւելի առաջ առարդող կտրօնները ալ միեւնոյն օրերուն եւ ժամերուն պէտք է ներկայացուին։ Ի փոխարէն կտրօններուն, որոնց հետ պէտք է գտնուին թուակիր պորտրօներ, պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը՝ որ վճարման համար պարտի ներկայացուիլ Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղի արկղին, իր շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ։ 3—4

Կ. Պոլիս, 6 մարտ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԴ.—Շիրքէթի Խայրիէի տնօրէնութիւնը նուազուրդի կը դնէ, նմուշները կնքուած պահարաններու մէջ դրուած, 24,000 թոնօ հանքածուխ, Լամպթըն լարճ սթիմ քօլս տեսակէն, իր յանձնառութեանց տետրակին պայմաններուն համաձայն յանձնելի, ու 25 օրը անգամ մը 2500էն 3000 թոնոյի հայթայթումով, առաջին յանձնումը յառաջիկայ ապրիլ 15/28ին կատարուելու պայմանով։ Շիրքէթի Խայրիէի տնօրէնութիւնը ինք պիտի ստանձնէ ածուխին փոխադրութիւնը, յետոյ ածուխին իւրաքանչիւր թոնոյէն զեղչելով տասնըմէկ բէնս։ Կնքուած պահարաններու մէջ դրուած նմուշները պիտի ընդունուին մինչեւ յառաջիկայ մարտ 1/14, ժամը 8, երբ պիտի փակուի նուազուրդը, եթէ առաջարկները նպաստաւոր ըլլան Ընկերութեան։ 1500 ոսկիի գումար մը աւանդ պէտք է ձգուի։ 4—6

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Ճիտակ ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Եդիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Դասթէմօունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլի, Ուշագ, Բորդ-Սաիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-գուրան) փոխատուութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրօններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100էն 3 ու կէս տոկոս կու տայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100էն երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ անկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ եւ գօնսինեասիոնով եւ ազատ տէբոզիթոյով ապրանքներ աւանդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Րումէլիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Րումէլի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բոնեները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռանթերու փոխարէն գումարներ փոխ կու տայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռանթերը՝ պահեստի դրուած արժեթուղթերու յատուկ տուփին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրուածներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխատուութիւնն ալ հետզհետէ կ'աւելնայ։

ՕՍՄ. ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏ

ԸՆՏԻՐ ԿԻՐ ԵՒ ՇԱՂԱԽ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ, ՍԹԵՆԻԱ
Լ. ՊԷՕՍԷՕՂԼՈՒ, Գ. ԼԻՆԱՐՏՕ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս կիրը, որուն սպառումը մեծապէս աւելցած է վերջին երկու տարիներուն մէջ, շատ կարեւոր բարւոքում մը կրած է շնորհիւ ճարտարագէտ Պ. Կ. Լինարտոյի, որ գիտական երկար հետազօտութիւններէ յետոյ, յաջողած է գտնել գերազանցապէս խորոլիք կիր մը։ Լաւագոյն արդիւնքներ տուած է այս կիրը, ծովու եւ անուշ ջուրին տակ։ Օտար առաջնակարգ խորոլիք կիրերէն աւելի աղէկ է անվիճելի կերպով։ 200 օսմ. ոսկիի պարգեւ մը պիտի տրուի անոր, որ ապացուցանէ թէ այս կիրը խորոլիք չէ գերազանցապէս։ Երեք պայմաններ կը միացնէ իր մէջ.— Խնայողութիւն, առողջարար հանգամանք, հաստատունութիւն։

Կեդրոնական մթերանոց, Կալաթա, Քալաֆաթ-Եէրի, Թիւ 63, ատաղձավաճառ Պ. Պէօսէօղլու Խարալամպոսի մեծ մթերանոց։ Մասնաճիւղերն են Պոլիս, Քէրէսթէճիլէր, Թիւ 394, Գասըգճըլըգ քարափին վրայ, Եանի Միքայիլի քով, Սամսոն Անտոնօղլու Եղբարք։ 52—105

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼՋՆԷՐՊԻՐ

ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ գնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահիկ յատկութեանց համար։ Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակի Կ. Պոլիս բերուած է Բիլզէնէն, ուր լեցուած են շիշերը։ Միակ գործակալն է Տէմէթրաքօբուլօ Եղբարք եւ Ընկ.։

Շիշերուն գինն է

Ամբողջ շիշը		4	ղրուշ
Կէս »		3	»
Մէկ տուփ, 24 շիշով		92	»
» » 48 »		180	»
» » 72 »		192	»

44—52

ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ՏՊԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՏՊՈՒԻՆ
Թուրքերէն, Հայերէն, Ֆրանսերէն եւ Յունարէն
ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՎ
ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ, ՏԵՏՐԱԿՆԵՐ, ՄԱՀԱԶԴՆԵՐ, ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐՆԵՐ, ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽՆԵՐ, ԱՅՑԵՔԱՐՏԵՐ, ՔԱՐԹ-ԱՏՐԷՍՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ

ԱՄԷՆ ՕՐ ՄԻՆՉԵՒ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ
ՕՐԵՐՆ ԱԼ ԲԱՑ Է ՏՊԱՐԱՆԸ
[illegible]

ՈՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Փարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »
ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողք ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թահթաքապուրան Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԳԱՐԱՃԻՎԷՐ ՍԱՆՃԸԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերու (գարաճիկէր սանճըլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ ոչ մէկ ցաւ, ո՛չ մէկ [illegible] այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ ցաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ անկողնին մէջ հանգիստ ընել. շարունակ վերմակը կը ճանկռէ [illegible] կը թաւալի ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի [illegible] բժիշկներէն Տօքթ. Տիւկայի պատրաստած դեղահատները, այսինքն՝ pilules hepatiques du docteur Dugas այդպիսի ամենէն ազդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան [illegible] պէս և ապահովապէս [illegible] մէջ. [illegible] օրական վեց [illegible] օրական երեք չորս [illegible] լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սա րըգը) և մաղձի ու լեարդի [illegible] հիւանդութիւնները [illegible] կերպով փարատուած է։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գափու Բէնչինեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքէ Լինոս և Պենտէքեանս դեղ մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք [illegible] նեղութիւն խմել անմիջական ազդեցութեամբ, [illegible] նման պզտիկ ջուրերէն ու գեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, եւ փութացէք գնել։

VILLACABRAS

[illegible] մաքրողականն, որ [illegible] աղբիւրներէն Բասդէօսեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և [illegible] կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ [illegible] նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ [illegible] ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ՝ [illegible] երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և [illegible] ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 504

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին քովը, Մէրթէպանի փողոց
Իզզէթ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տոքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, աթոռներ, քորնիշներ, գետնի մուշամբաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԼԸ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1էն երաշխաւորութեան գումար՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած հատուցումներ՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց կը պատկանին բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահոյ [illegible] գումարը՝ Ֆր. 17,500,000.

ԼԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ [illegible] բոլիսը [illegible] 3 տարի [illegible] 30 օր [illegible] մինչեւ 5 տարի [illegible] 5 առ 100 տոկոսով [illegible]

ԼԸ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր [illegible]

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ժ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Գաւառական
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատեով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզ փողոց Օսմ. [illegible] դէմը։

Ենթ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճըլար Զուրլու խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԱՆՔԸՐ
Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ
ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,600,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ
ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ
Սթամպոլ Ապուս Էֆէնտի խան

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թահտաքալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և նոր ձեւակերպ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու արտադրութեանց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափագողներուն քօթալոկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնումի համար ուղղուիլ կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրօզտի Գաք և Կ. Իմհէֆէօտ Օղլուի վաճառատուները. իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցակ մը՝ [illegible] եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ՓԱՐԻԶ.—	Պ. Պ. Լաքարիէռ Ֆրեր եւ Ընկ. 28.— Ռիւ Շամօտէօն։
ԳՈՄԻԱՑ.—	Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—	Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—	Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՉՈՒՔ.—	Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.—	Պ. Կէւռք Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—	Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.—	Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԽԻՕՍԿԻՒՔ.—	Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.—	Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.—	Պ. Յ. Քէօրքճեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—	Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵՒԱՍՏԻԱ.—	Պ. Պ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.—	Պ. Յակոբ Մոմճեան.
[illegible].—	Պ. Յակոբ [illegible].

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատւոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի ետեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ Թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար Չարշը պոյը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2278	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիոսգօ	2274	Դիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միրաստօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանիօ	1822	Դօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սթէրօ	1200
Պորտինօ	1264	Դուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Դրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըլինօ	841	Դինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօբիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրպիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլփինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիրքօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիրէօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Տիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Հօրաշիօ շոգենաւը, Նաւապետ Քրոֆթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալ Յ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՑ
Թիւ 23—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՏՕՔԹՕՐ Ռ. ԱՐԱԳԵԱՆ
Տօքթօր ատամնաբոյժ Փարիզի
[illegible] Բերա Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 8էն 10 (Ե. Թ.)։ [illegible]

Աղքատաց ձրի 490

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Գշ. 25/10 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 26/11 Իզմիր, Բիրէ. Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիայէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ)
Եշ. 27/12 Սէվաստոպոլ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 28/13 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Շբ. 29/14 Տարտանէլ, Այնորոզ, Սելանիկ, Իզմիր, Քիոս, Թարապալուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

» 11ին Անաբոլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօ ռոսիսք

Տոմսեր ուղղակի Բագուի համար։
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Բ. կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարաքէօյ [illegible]
518 [illegible]

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիրջինիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էճիփշըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ասէնեան	2
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	250
Մասադոնիան	8000	Ալկաշիրին	250
Ֆրիճիան	8000	Լէսպիան	2000
Մալէրնիան	3700	Մինձօ	90
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	80
Ֆլամինիան	3700	Լէսպօն	80
Ծալիան	3500		

Ապրանքի [illegible] կը խնդրուի իրենց ապրանքի [illegible] հանելու համար [illegible] շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Ամիսը երկու անգամ կը բանին
Լիվրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալօնիա	4341
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիբրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէպօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	161

Շերպուրկ շոգենաւը, Նաւապետ [illegible] ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն 15 հոս կը սպասուի Մարտ 1/14ին։

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8 Ղալաթիա. Քարա [illegible] փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի, Պոլսոյ Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Րամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէքթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մեֆինըս	2000
Օսմանլը	3000	Կառնաք	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէմ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
124 31. Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ։

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ